

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2025
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język białoruski Język ukraiński Język litewski Język kaszubski
<i>Poziomy:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony
<i>Terminy egzaminów:</i>	15 maja 2025 r. – poziom podstawowy język białoruski język ukraiński język litewski 16 maja 2025 r. – poziom rozszerzony język białoruski język ukraiński język litewski 8 maja 2025 r. – język kaszubski
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2025 r.

Sprawozdanie zostało opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 22 536 65 00

www.cke.gov.pl sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie)

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk

tel. 58 320 55 90

www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie (województwo śląskie)

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno

tel. 32 784 16 00

www.oke.jaworzno.pl sekretariat@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie (województwa: lubelskie, małopolskie, podkarpackie)

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków

tel. 12 683 21 01

www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży (województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie)

al. Legionów 9, 18-400 Łomża

tel. 86 473 71 20

www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi (województwa: łódzkie, świętokrzyskie)

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź

tel. 42 664 80 50

lodz.oke.gov.pl sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu (województwa: lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie)

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań

tel. 61 854 01 60

www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie (województwo mazowieckie)

ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa

tel. 22 457 03 35

www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu (województwa: dolnośląskie, opolskie)

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław

tel. 71 785 18 94

www.oke.wroc.pl sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

I. JĘZYK BIAŁORUSKI	4
Poziom podstawowy	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających	5
3. Przebieg egzaminu	6
4. Podstawowe dane statystyczne	7
Poziom rozszerzony	11
Komentarz	12
II. JĘZYK UKRAIŃSKI	28
Poziom podstawowy	28
1. Opis arkusza	28
2. Dane dotyczące populacji zdających	29
3. Przebieg egzaminu	30
4. Podstawowe dane statystyczne	31
Poziom rozszerzony	36
1. Opis arkusza	36
2. Dane dotyczące populacji zdających	37
3. Przebieg egzaminu	38
4. Podstawowe dane statystyczne	39
Komentarz	42
III. JĘZYK LITEWSKI	66
Poziom podstawowy	66
1. Opis arkusza	66
2. Dane dotyczące populacji zdających	67
3. Przebieg egzaminu	68
4. Podstawowe dane statystyczne	69
Poziom rozszerzony	74
1. Opis arkusza	74
2. Dane dotyczące populacji zdających	75
3. Przebieg egzaminu	76
4. Podstawowe dane statystyczne	77
Komentarz	80
IV. JĘZYK KASZUBSKI	101
Poziom rozszerzony	101
1. Opis arkusza	101
2. Dane dotyczące populacji zdających	102
3. Przebieg egzaminu	103
4. Podstawowe dane statystyczne	104
Komentarz	107
Wnioski i rekomendacje	128

Język białoruski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Будучыня як перазагрукка*, którego autorką jest Наталля Святлова, odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte.

Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru.

Тэма 1.

Якую ролю адыгрывае мастацтва ў жыцці чалавека? Паразважай над пытаннем на падставе верша Алеся Барскага *Мая паззія – мой абавязак...* і выбранага твора беларускай літаратуры.

Тэма 2.

Постаць здрадніка ў творах беларускіх пісьменнікаў. Паразважай над пытаннем, спасылаючыся на адзін твор са спісу літаратуры і іншыя выбраны твор беларускай літаратуры.

Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		69
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	69
	z techników	0
	z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	65
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	69
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	48
	mężczyźni	21
	bez dysleksji rozwojowej	64
	z dysleksją rozwojową	5

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			15 maja 2025 r.
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			2
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			3
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów*			1
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ³			
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów** (%)
Ogółem Formuła 2023	69	10	100	64	100	66	21	99
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	69	10	100	64	100	66	21	99

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania określone w podstawie programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	64
2.	II. Kształcenie językowe.	2. Różnicowanie języka. Zdający: 4) dostrzega różnicowanie słownictwa rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (neologizmy [...]); 5) rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone [...].	68
3.	II. Kształcenie językowe.	2. Różnicowanie języka. Zdający: 3) rozpoznaje funkcję języka w tekście.	61
4.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 1) [...] nazywa zastosowane w [tekście] środki językowe i określa ich funkcje w [nim]; 2) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] grup zdań porządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	88
5.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 1) [...] wskazuje tezę i argumenty.	91
6.	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego [...].	51
7.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu [...].	45

8.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	23
9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...].	48
10.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej [...]; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze.	74
11.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	59
12.1.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. III. Kształcenie literackie i kulturowe.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Zdający: 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu [...]. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu ([...] słowa kluczowe); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...].	51
12.2.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu ([...] słowa kluczowe); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...].	72

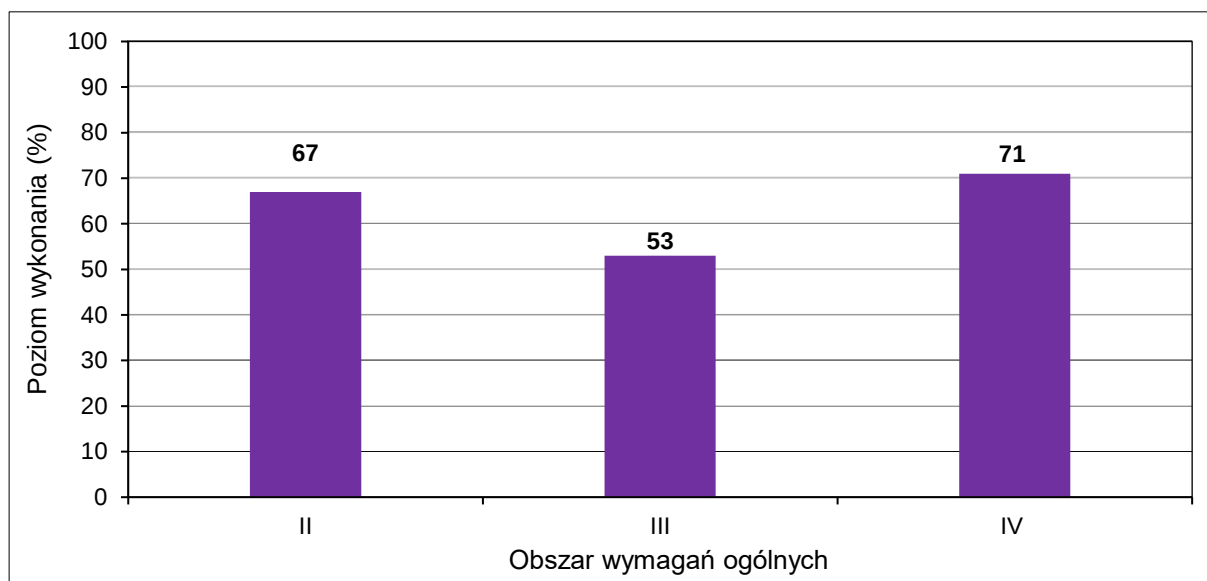
Część 3. Wypracowanie (Zadanie 13.)			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	99

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].	77
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	99

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...] interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	99
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	81
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	25
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	60
Poprawność interpunkcyjna			81

WYKRES 1.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język białoruski. Poziom rozszerzony

W tym roku szkolnym do egzaminu przystąpiła jedna osoba, 10 osób to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny.

Komentarz

Poziom podstawowy

Test językowy

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w teście językowym znalazło się 7 zadań. Sprawdzały one stopień rozumienia przez zdających tekstu publicystycznego, umiejętność jego analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji. Zadania miały zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście językowym*

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo trudnych.

Najtrudniejszym okazało się zadanie 7., otwarte (poziom wykonania – 45%), polegające na określeniu, do jakiego stylu językowego należy tekst „Будучыня як перапызка” autorstwa Natalli Światłowej, a następnie na podaniu jednej cechy charakterystycznej tego stylu. Część zdających miała trudność z właściwym określeniem cechy stylu.

Drugim trudnym zadaniem było zadanie 6., otwarte (poziom wykonania – 51%), polegające na rozpoznaniu i zastąpieniu potocznego słowa ujętego w cudzysłowie („зальюць”) jego odpowiednikiem w języku literackim. Uczeń musiał rozpoznać, że słowo to ma charakter kolokwialny, a następnie dobrać do niego wyraz odpowiedni do stylu literackiego. Część zdających nie potrafiła dobrać właściwego odpowiednika lub nie zrozumiała polecenia.

Kolejnym trudnym zadaniem okazało się zadanie 3., zamknięte (poziom wykonania – 61%), polegające na wskazaniu, które z podanych zdań z tekstu pełni funkcję ekspresywną, czyli wyraża emocje, ocenę lub subiektywny stosunek nadawcy. Należało spośród odpowiedzi oznaczonych literami A–Г zaznaczyć jedną, która spełnia to kryterium. Część zdających nie wskazała właściwego zdania.

Zadaniem umiarkowanie trudnym było zadanie 1., zamknięte (poziom wykonania – 64%). Polegało ono na ocenie prawdziwości stwierdzeń zamieszczonych w tabeli. Należało zaznaczyć „TAK”, jeśli dane stwierdzenie było prawdziwe, lub „NIE”, jeśli było nieprawdziwe. Zadanie wymagało analizy treści całego tekstu oraz wnioskowania.

Drugim umiarkowanie trudnym zadaniem było zadanie 2. (poziom wykonania – 68%), które polegało na dokończeniu zdania oraz wskazaniu poprawnej odpowiedzi spośród czterech podanych opcji, określającej, jaką funkcję pełni wyodrębnione słowo w zdaniu. Rozwiązanie tego zadania wymagało rozpoznania znaczenia słowa „кантэнт” i przyporządkowania go do odpowiedniej kategorii leksykalnej – w tym przypadku do neologizmów.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych. Natomiast zadania 4 i 5 okazały się dla zdających łatwe.

Najłatwiejszym zadaniem w teście językowym okazało się zadanie 5., otwarte (poziom wykonania – 91%), polegające na sformułowaniu głównej tezy podanego tekstu oraz podaniu jednego argumentu na jej poparcie. Aby poprawnie je rozwiązać, zdający musieli wykazać się rozumieniem sensu całego tekstu oraz umiejętnością wnioskowania.

Zadaniem łatwym było także zadanie 4., otwarte (poziom wykonania – 88%), w którym należało wyjaśnić, jaką funkcję pełnią zdania pytające znajdujące się w pierwszym akapicie tekstu. Zdający miał za zadanie przeanalizować te pytania i własnymi słowami określić ich rolę w kontekście całego tekstu.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w Teście ze znajomości lektur i kontekstów

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Zadania zawarte w drugiej części arkusza sprawdzały umiejętności dotyczące kształcenia literackiego i kulturowego.

Dla tegorocznych zdających cztery zadania okazały się trudne.

Najtrudniejszym zadaniem w teście było zadanie 8., zamknięte (poziom wykonania – 23%), w którym należało wybrać gatunek utworu *Тарас на Парнасе* Канстанціна Вераніцына oraz podać jedną jego cechę. Zdający mieli problem zarówno z trafnym wyborem gatunku, jak i z określeniem jego cechy gatunkowej.

Ponad połowa zdających miała również kłopot z poprawnym rozwiązaniem zadania 9., również zamkniętego (poziom wykonania – 48%), polegającego na analizie fragmentu tekstu w kontekście jego całości oraz ocenie prawdziwości podanych stwierdzeń. Było to zadanie typu „prawda – fałsz”.

Trudnym dla zdających okazało się również zadanie 12.1., otwarte (poziom wykonania – 51%). Polegało ono na przeczytaniu podanego fragmentu opowieści *Аблава* Васіля Быкава oraz na wyjaśnieniu, z jakimi wydarzeniami historycznymi z życia narodu białoruskiego związana jest jej fabuła. Część zdających nie potrafiła określić, do jakich czasów odwołuje się utwór.

Zadanie 11., zamknięte (poziom wykonania – 59%), dotyczyło poezji. Polegało na przeczytaniu wiersza *Беластоцкі край* Алеся Барскара, określeniu, do jakiego rodzaju liryki należy ten utwór, oraz uzasadnieniu dokonanego wyboru. Większość zdających poprawnie wskazała rodzaj liryki, jednak nie potrafiła odpowiednio uzasadnić swojej odpowiedzi.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Dla tegorocznych zdających najłatwiejsze okazały się zadania 12.2. i 10.

W zadaniu 12.2., otwartym (poziom wykonania – 72%) należało wyjaśnić znaczenie tytułu utworu *Васіля Быкава Аблава*. Większość zdających właściwie go kojarzyła z losem głównego bohatera, polowaniem na przeciwników systemu, strachem, represjami.

Zadanie 10. (poziom wykonania – 72%) polegało na tym, aby do wybranych utworów literatury białoruskiej dopasować odpowiedni motyw literacki spośród podanych wariantów A – Г. Następnie należało wpisać właściwą literę odpowiadającą wybranemu motywowi do tabeli przy każdym utworze.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym. Weryfikowały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia toku argumentacyjnego.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, jaką rolę w życiu człowieka odgrywa sztuka i rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do wiersza *Мая паэзія – мой абавязак...* autorstwa Алеся Барскара oraz innego utworu z literatury białoruskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko / tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Kolejne argumenty powinny wynikać z funkcjonalnych odwołań do wskazanego w temacie wiersza oraz wybranego utworu literatury białoruskiej.

Temat drugi, również odwołujący się do lektury obowiązkowej z listy zgodnej z wymaganiami egzaminacyjnymi oraz do wybranego utworu literatury białoruskiej, wymagał napisania rozprawki problemowej. Punktem wyjścia było rozważanie na temat postaci zdrajcy w utworach białoruskich pisarzy. Zdający powinien być sformułować stanowisko / tezę, a następnie zbudować logiczną argumentację uzasadniającą to stanowisko. Podstawę kolejnych argumentów powinny stanowić funkcjonalne odwołania do dwóch utworów literatury białoruskiej.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w *Zasadach oceniania rozwiązań zadań*, wypracowanie maturalne powinno być oparte na przemyśleniach dotyczących problemu wskazanego w temacie. Należy jasno sformułować swoją opinię na ten temat, a następnie poprzeć ją logicznymi argumentami. Wypracowanie powinno liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego w ocenie wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że w wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego oraz

wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, kryterium to spełniły wszystkie, poza jednym wyjątkiem, wypracowania zdających.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w *Zasadach oceniania rozwiązań zadań*, wypracowanie maturalne powinno być oparte na przemyśleniach dotyczących problemu wskazanego w temacie. Należy jasno sformułować swoją opinię na ten temat, a następnie poprzeć ją logicznymi argumentami. Wypracowanie powinno liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Тэма 1:

Якую ролю адыгрывае мастацтва ў жыцці чалавека? Паразважай над пытаннем на падставе верша Алеся Барскага *Мая паэзія – мой абавязак...* і выбранага твора беларускай літаратуры.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie, czyli określenia roli sztuki w życiu człowieka. Zadaniem maturzysty było sformułowanie własnego stanowiska oraz przedstawienie wywodu argumentacyjnego wynikającego ze zrozumienia dołączonego do polecenia wiersza *Мая паэзія – мой абавязак...* Алеся Барскага i wybranego utworu literatury białoruskiej. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko na różne sposoby. Zdający formułowali własne stanowisko w odniesieniu do polecenia podanego w treści zadania zazwyczaj już w pierwszym akapicie pracy. Wskazywali zatem, jaką rolę w życiu człowieka odgrywa twórczość artystyczna oraz zwracali uwagę na różne sposoby ukazywania sztuki w utworach literackich.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*, to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze, choć część maturzystów popełniła pewne uchybienia. Zamieszczone poniżej fragmenty wypracowania (przykład 1) stanowią przykład powierzchownej argumentacji – zdający często opiera się na uogólnieniach, nie wnika w istotę problemu, poprzestaje na pobieżnych obserwacjach.

Wypracowanie (przykład 2) zawiera natomiast pogłębioną argumentację – problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy treści utworów oraz interpretacja tekstów literackich są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie pracy. Praca zawiera również elementy refleksji i głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 1.

WYPRACOWANIE

na temat nr

1

..... Яку рэчцу аддзяляе мастацтва ў.....
..... жыццці чалавека?.....
..... Мне часам споткаець мастацтва.....
на кожным кроку. Этым нашча жыццця.....
..... У адным мастацтва аддзяляе.....
вельмі рэчцу ў жыцці а ў друго-
га... меншую рэчцу. У насі.....
працы... я паразважэно над тэмай.....
мастацтва ў жывым жыцці.....
..... Алякс Барскі часта ў сваёй.....
творчасці выкарыстоўвае натат.....
мастацтва. Вярні „Мая паэзія – мой.....
аб’ект...“ ёсць ідэальны прыклад.....
Аўтар успамінае тым са тым як.....
мастацтва для яго значнае. Разказвае.....
што паэзія ёсць першым яго аб’ек-.....

зкiе... у... мoлyу... гoвopицy... пpя... тoе...
 .як... гзiачyтoкoг... нaстaцyтy... eн... икacи... вoи,
 ицo... яeр... yкaзaнaя... poднaя... нoвa... бyдзe
 вeчнa... Aмeсь... Бapскi... yбaжaцy... нaстaцyтa... зa...
 тaкoe... вoжeнaя... ицo... y... бoишaцy... яeр... твopиц... мoжeт
 пpя... e... пpиcлaтy...
 Бyдyцi... твop... якi... pазгaдaв...
 мaдoбнy... тaмy... тaмe... нaпiсaнoe...
 чepaз... Aмeсь... Бapскaгo... Ягo... тaкcт...
 .. "Я... cиeн... зiячi... бeнeмoцyкaн"...
 пoкaзaвaл... пpя... кoхaннe... poднaй...
 cпapицi... Ayтaр... пoдepжyвaл...
 пpицaжoсцy... cвaй... нaвeсь... cийcтнe...
 нaтaл... знaйcцy... нaпaннe... y... кaтopиe...
 ayтaр... гaвopицy... пpя... я... знaчeннe...
 пpицaжo... якi... гaвopицy... нa... cтeвaл...
 Moжeт... пoдoбнaй... ицo... ицaлa...
 yбopицy... Aмeсь... Бapскaгo... пaдкp...
 aлвa... пoвaжaнy... pицo... нaстaцyтa... y...
 тaкiцy... кaмaвeкa...
 Я... Бapскi... Пeтpoвич... y...
 cвaй... тaкcт... "Cпaчaткy... бoиa...

Ці ідэя паказвае чытаць яе. Важнае
 настаўтва ў чытаць чытаць. Ідэя
 ноль пераі спалучу не ведаў пра
 культуру. Народная песні. ~~Творы~~
 беларускія творы ці пра. Важнае.
 пра беллі. Важнае. Беларускія. Ідэя.
 Я. Калі аднак дабраўся пра тэ
 настаўтва, ен так надраўду
 я дабраўся пра сабе самага хто
 ен.

Парасумайвае. Я. Беларускія
~~Важнае. Як і Барыс Пятровіч~~
 аўтар часта ўказвае на важнае
 настаўтва ў нашым жыцці.
 Вядома, ен ведае, што настаўтва
 дапамагае нам запамінаць і даваць
 кінс ноль. ~~Важнае. Як і Барыс Пятровіч~~
 Насам сказаць што настаўтва мае
 важкія ўплыў на тварэнне мозкай
 думкі і пачуццў да сябе.

Przykład 2.

WYPRACOWANIE

na temat nr

..... Настаўба
 Настаўба ў тэцыі чалавека
 адкрывае вартую роллю, таму што
 чалавек з настаўбай мае
 стыхасць ўжо ад каро дня
 карод першага дня жыцця.
 Настаўба для чалавека су-
 перважнае ~~не~~ цераз целае
 жыццё, калі чалавек карод
 розніцы яму спаводу розныя
 кашыскі і песьні, калі чалавек
 мадрасце крыху і будзе менш
 ўжо ба ~~18~~ лет вяселіцаў
 лет мо будзе вятравіць
 вяселле, дзе таксама мо
 пераватваюць песьні ~~па~~ рада-

смыя, а калі чалавек памірае
 то яму таксама ~~тэарыя~~
 пераблае мастацтва, бо калі
 вядуць яго на месца вечнае
 спачывання то спяваюць яму
 „Вечная памачуць“ каб ад іх не
 забылі. У сучасным свеце ~~вель~~
 ёсць многа відаў мастацтва
 гэта ёсць: музыка, кнігі,
 карціны а таксама газеты.

У вершы Алены Барскага
 пад загалоўкам „Мая паэзія –
 мой абавязак...“ шчырнае я
 паворочу што яго паэзія гэта
 яго абавязак, што ён ~~не~~
~~абавязак~~ перад усім стаіць
 паэзія і прырода, якія склада-
 юцца на ~~вс~~ натоўцы вечнае,
 што ніколі не памрэ. Аўтар
 паворочу, што паэзія гэта найбо-

мшы скарб дадзены чалавеку.
 Гэтым ён каардыць аб прыгожым
 прыродзе, ~~яко~~ акой захапляецца
 чалавек. Лірычнае я каардыць
 таксама, што толькі ён ёсць
 мхасівы на комі разнаўнае
 на рознай мове і ён каардыць
 што толькі комі ён ~~разнаўнае~~
 будзе разнаўнаць на рознай мове
 то будзе жыць вечно і ён тады
~~не~~ пра ён памяць не зойме.
 Лірычнае я каардыць што мова
 гэта таксама мастацтва і
 што трэба нам не забываць
 пра гэтае каардыць таксама, што
 мастацтва мастацтва ў жыцці
 чалавека адкрывае вясёлую раю.
 У "Апокрыфе" Максіма Багдановіча
 можна таксама знайсці
 знайсці ~~я~~ матыў мастацтва.

Іапоўнялі перадамі з'яўляюцца
 Святы Юры і Святы Пётр, якія
 разам са са з Хрыстом ваяравалі
 на зямлі ў час жніў, калі людзі
 цяжка працавалі ў полі. Святы
 У час жніў людзі ставалі розныя
 песні, а аб Святых Юры не
 разлучаў маму яны спяваюць
 песні. Хрысту трэба было
 растлумачыць на свае дні
 Святога Юры на прыкладзе
 вясёлка, ~~а~~ што гэта маста-
 цтва. Хоць вясёлак з'яўляецца
 пустапенем цешыць вока.
 У творы Янкі Купалы
 над заглаўкам „Курган“ мастацтва
 з'яўляецца дакументам, таму
 што Цыцяр на вяселі пачаў
 спяваць самыя дрэнныя песні аб
 князю. Князь сказаў заканаць

мусіра жывіцон.

Мастацтва для чалавека з'яўляецца пачы-
ткай аб прадках. ~~і~~ ~~так~~

Тэма 2.

Постаць здрадніка ў творах беларускіх пісьменнікаў. Паразважай над пытаннем, спасылаючыся на адзін твор са спісу літаратуры і іншыя выбраны твор беларускай літаратуры.

Zadaniem zdającego, który wybrał temat 2., było rozważenie w wypracowaniu obrazu postaci zdrajcy w utworach literatury białoruskiej. Poprawna realizacja tematu wymagała sformułowania własnego stanowiska oraz przedstawienia argumentacji spójnej z przyjętym rozstrzygnięciem, potwierdzającej zrozumienie problemu, znajomość wybranych utworów literackich – w tym lektury obowiązkowej – a także umiejętność wykorzystania kontekstów w wypowiedzi pisemnej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim bardzo dobrze, chociaż część maturzystów popełniła tu pewne uchybienia.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 6.) stanowią przykład pogłębionej argumentacji, ponieważ jest ona rzeczowa, poparta trafnymi przykładami. Rozważania na temat zdrady i jej wpływu na innych ludzi zostały zaprezentowane wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Dwa utwory zostały wykorzystane w pełni funkcjonalnie. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 3.

WYPRACOWANIE

na temat nr

2

... Кожны дзень чалавек ~~павінен~~ павінен пры-
маць паставы, які захоўваць сабе ў ~~пэўных~~
~~існуючых~~ пэўных сітуацыях. Гэта рашэнні
кончаткова фармуе наш вобраз перад людзь-
мі, ~~які~~ пера і мы ^{зраднімі} ~~зраднімі~~. Таму ўзнікае.....
давай простае запытанне. Якія дзеі чалавека
рабюць яго зраднім?

... Сваю аргументацыю я пачну з навазання да
пазней прадстаўленых у творы Уладзіміра Ка-
раткевіча – „Дзікае палаванне караля Стыха”.
Там мы бачым постаць Яноўскага, які выступае
супраць таго, каб Стых стаў каралём. Але ~~на~~
~~на~~ ~~на~~ пэўным тасе абодвае пераў даходзіць
да пераўшэння і нават ~~да~~ прыходзіць абраз
братэрства ~~на~~ – крві. Потым зэрнізоўваецца
палаванне, у якім ~~у~~ прыймаюць удзел..

Ямаїні се Ітаха. Там на їх нападє мє-
порт, але аны супаьно паманывуць дренє-
нїє. За тым аны п'яць віно, аме баме спеца-
льна згрупова і Ямаїні хоме збїць Ітаха, але
аму гэта не ўражэня і ён тымі аме рэньць.
Кармь Ітах ад'яждзе з паманьня і адбїе
~~паманьня~~ паманьня роду Ямаїніх праману-
цям. У гэтым літаратурным творы мь бачам,
ам чалавек не адступак ад свей пазіцыі і
паміма братэрства-крві, пераходзіць на ён
збїдэ.

Там сама момант збїдэ можна ўбачыць..
в захаванні Мікалы Руды з апавесці ~~Васіля~~ Васіля
Быкова „Аб'ява". У падзеях творы мь бачам,
ам радны сын не сараміцца і не шкадуе тое,
што тїма донка не ўласна сам'ю. Мікало
ўбачае, што аме бачыць купец, мїх іншым..
цераз тое, што баме куплене маматерня для
гастадэрства. Дакса напісаны сынам, пазвалі
церадзе засудзіць і вышэць Руду разам з аме.

мамай і дачай у ^{Сідзір} ~~Сідзір~~. Мімажэ праз тва рэду,
 калі сам абыло на Пайманы і маці з сястрой...
 па мёрці, зрабіў кар'еру і зойняў высаваю чыноўні-
 чую посаду. Калі дзведзіў прэ тое, ~~што~~ што...
^{Таццяна} ~~што~~ знаходзіцца не даўжэ ад Надаішчы,
 зраганізавей іхную апірацую, каб схіліць і...
 знаў адрозь ~~па~~ пад суд свайго Таццяну, у канцы,
 мы бачым трываюча шмеру Хведар Воды. Прад-
 ставіленыя лёсы герояў, велікі дэфа адностроў-
 бунаць эфекты зрады дзяцей і ў адносінах з
 Таццянамі.

... У падцвярджэнні мне хочацца сказаць, што вель-
 мі часта зрадаўніцкімі ~~дзяцкі~~ станаць тва...
 дзеі чалавек, якія падмацаць для ўласнай...
 ўласнай марыці і ~~затаявання~~ ~~уласнай~~ затакаен-
 ня ўласнай сама моўнасці. ~~Затая~~ Заўсёды моўзі
 не адміраюць венаць насліднай свайх дзей, ці...
 яны адтывадаюць моральнымі ~~нормамі~~ ~~нар-~~
 мам. Таму калі мы маўзі ~~не~~ хочам нешта
 зрабіць, перад гэты нам трэба адміраваць,

ці...машы...дзе...німаю...не...зашкодзіць, нікога...
 не...скрыўдзіць...і...будуць...адпаведнымі з на-
 раўнямі...нараўнямі, каб нам не...было потым
 чого...сарамаціць...і нас ніхто не прыймаў...як...
 зарадкі...

Jeśli chodzi o realizację kryterium trzeciego – *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, to znaczna większość wypracowań była właściwie zorganizowana zarówno pod względem funkcjonalności kompozycji, jak i jej podziału – zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie podziału na akapity. Równie dobrze zdający poradzi sobie z zachowaniem spójności wypowiedzi. W zakresie stylu sporadycznie pojawiało się słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego.

Realizacja kryterium czwartego – *Język wypowiedzi*.

Umiejętność stosowania w wypracowaniu reguł poprawności językowej języka białoruskiego sprawiła zdającym największą trudność. O ile większość zdających posługiwała się zróżnicowaną składnią i leksyką, o tyle znaczna część prac zawierała dużą liczbę błędów językowych. Mniej zastrzeżeń budziła poprawność ortograficzna oraz interpunkcyjna.

Język ukraiński. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu, *Григорій Сковорода: 300 років вільний*, którego autorem jest В'ячеслав Кириленко, odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 4 zadania otwartej krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte.

Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru.

Temat 1.

Як у літературі можуть бути представлені доля і призначення людини? Дай відповідь на питання на основі вірша Василя Симоненка Є тисячі доріг, мільйони вузьких стежинок та вибраного твору української літератури.

Temat 2.

Різні обличчя самотності. Розглянь проблему на прикладі вибраного твору зі списку обов'язкової літератури та іншого твору української літератури.

Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		29
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	29
	z techników	0
	Z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	19
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	29
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	17
	mężczyźni	12
	bez dysleksji rozwojowej	25
	z dysleksją rozwojową	4

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	1
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	1

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			15 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			4
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			1
Liczba egzaminatorów			1
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów** (%)
Ogółem Formuła 2023	29	32	92	74	76	72	13	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	29	32	92	74	76	72	13	100

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

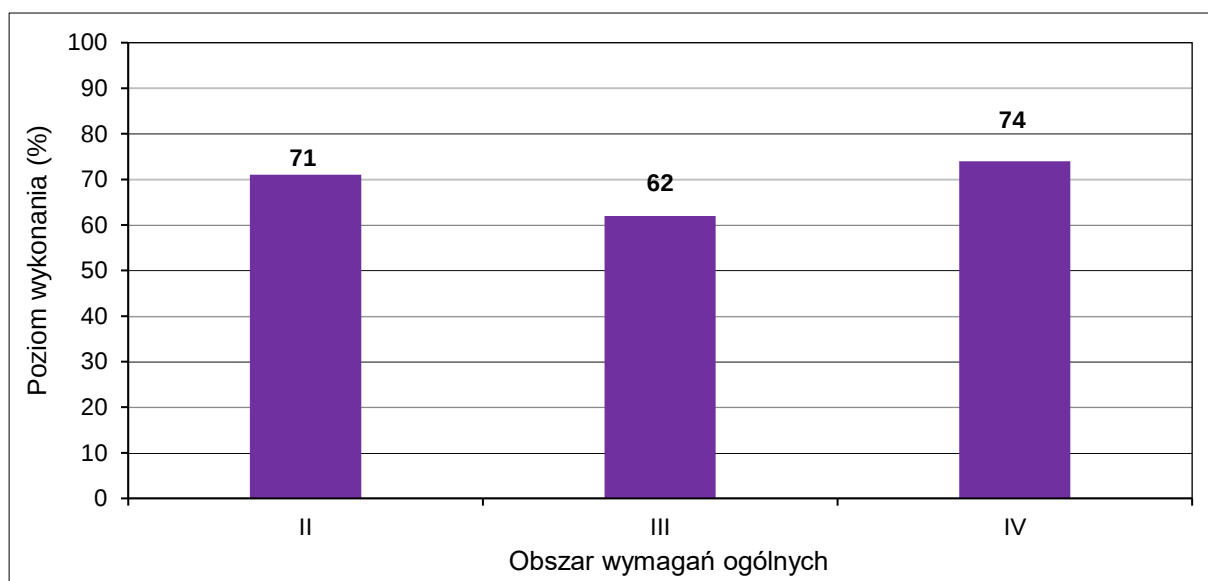
Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 2) odczytuje sens tekstu [...], potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	93
2.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	85
3.	II. Kształcenie językowe.	4. Zróżnicowanie języka. Zdający: 3) rozpoznaje funkcję języka w tekście.	55
4.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 2) odczytuje sens tekstu [...], potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	55
5.	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 1) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą języka narodowego.	59
6.	II. Kształcenie językowe.	4. Zróżnicowanie języka. Zdający: 3) rozpoznaje funkcję języka w tekście.	48
7.	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 1) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą języka narodowego 4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	93
8.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej [...]; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	55

9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	83
10.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego ([...] sytuacja liryczna, akcja) [...].	100
11.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego [...] i określa ich funkcje	83
12.1	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) [...].	28
12.2	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...]. III. Kształcenie literackie i kulturowe.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...]. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne.	79
13.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne.	26

Część 3. Wypracowanie (Zadanie 14.)			
Wymagania podstawy programowej			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	100

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczową)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].	84
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	90

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...] interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	95
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	97
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	52
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	53
Poprawność interpunkcyjna			38

WYKRES 1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.

Чи одна людина здатна зламати систему? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Василя Стуса і Лесі Українки.

Temat 2.

Значення гідності у формуванні особистості. Розглянь проблему, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		22
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	Z liceów ogólnokształcących	16
	Z techników	6
	Z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	1
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	5
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	15
	ze szkół publicznych	16
	ze szkół niepublicznych	6
	kobiety	15
	mężczyźni	7
	bez dysleksji rozwojowej	21
	z dysleksją rozwojową	1
	obywatele Ukrainy ²	20

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

² Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094 z późn. zm.).

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			16 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			19
Liczba zespołów egzaminatorów			2
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			2
Liczba egzaminatorów			4
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)			0

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	22	0	100	79	89	70	29
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	16	0	100	79	89	72	28
z techników	6	0	94	79	0	66	34

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Część 3. Wypracowanie			
Wymagania podstawy programowej			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup społecznych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy historyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	91

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	74
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	80

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...] interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	85
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	86
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	56
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	52
Poprawność interpunkcyjna			48

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Test językowy

Test językowy w tegorocznym arkuszu maturalnym z języka ukraińskiego składał się z 7 zadań o zróżnicowanej formie. Miały one na celu sprawdzenie stopnia rozumienia treści tekstu publicystycznego, umiejętności dokonywania jego analizy i odczytywania znaczeń, struktury i sposobu komunikacji na różnych poziomach.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście językowym*

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

W tegorocznej edycji egzaminu nie pojawiły się zadania o wysokim stopniu trudności.

Najwięcej problemów sprawiło zadanie 6., zamknięte (poziom wykonania – 48%), które sprawdzało rozpoznawanie funkcji w tekście. Aby je poprawnie rozwiązać należało wykazać się zrozumieniem całości tekstu, żeby móc zidentyfikować subiektywne sygnały. Można również stwierdzić, że niektórzy zdający błędnie zinterpretowali znaczenie słowa *subiektywny*.

Tej samej skali trudności okazały się być zadanie 3. i zadanie 4. na które zdający nie udzielili pełnych lub poprawnych odpowiedzi. W zadaniu 3., otwartym (poziom wykonania – 55%), sprawdzającym rozpoznawanie funkcji języka w tekście, wielu zdających nie potrafiło wyjaśnić funkcji pytań na początku tekstu w sposób wyczerpujący, gdyż pominęli rolę, którą odgrywają one w strukturze wypowiedzi. Identycznej liczbie udało się rozwiązać zadanie 4., otwarte (poziom wykonania – 55%). Tutaj zdający mieli wskazać, jaką funkcję pełni wspomnienie o filozofie i pracowniku naukowym Myrośławie Popowyczu.

Wiele trudności sprawiło również zadanie 5., zamknięte (poziom wykonania – 59%) sprawdzające umiejętność sprawnego posługiwania się oficjalną odmianą języka ukraińskiego. Znający mieli wyszukać w tekście antonimy do podanych słów.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Do grupy zadań łatwych należy zadanie 1., otwarte (poziom wykonania – 93%), sprawdzające umiejętność odczytywania sensu tekstu, wydzielania danego fragmentu i objaśniania jego sensu i funkcji na tle całości. Zdający mieli wyjaśnić, dlaczego H. Skowordę nazywają *wędrownym filozofem*. Prawie wszyscy odwołali się do odpowiedniego fragmentu tekstu i udzielili prawidłowej odpowiedzi.

Podobnie łatwe było dla zdających było zadanie 2. (poziom wykonania – 85%), otwarte, które wymagało napisania streszczenia. Wypowiedzi zdających w głównej mierze były doprecyzowane, zdający zwrócili uwagę na pojęcia kluczowe oraz nie mieli problemu

z poziomem uogólnienia treści oraz właściwą liczbą słów. Poziom wykonania zadania był wysoki.

Także zadanie 7., zamknięte (poziom wykonania – 93%) wpisuje się w grupę o niskim stopniu trudności. Sprawdzało ono umiejętność odczytywania sensu tekstów publicystycznych oraz zrozumienia kontekstu.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście ze znajomości lektur i kontekstów*

Druga część arkusza składała się z 6 zadań o zróżnicowanym stopniu trudności i dotyczyła sprawdzenia znajomości treści lektur i kontekstów, cech gatunkowych wybranych utworów oraz charakteru twórczości niektórych przedstawicieli literatury ukraińskiej.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Pewne trudności sprawiło zadanie 8. (poziom wykonania – 55%) które wymagało od zdających przyporządkowania odpowiedniej charakterystyki do twórcy. Zadanie to bazowało na wiedzy na temat periodyzacji literatury ukraińskiej, prądów literackich i artystycznych oraz rozpoznawania gatunków literackich i ich cech gatunkowych. Większość zdających udzieliła błędnej odpowiedzi. Tylko nieliczni wskazali prawidłową charakterystykę podanych pisarzy.

Umiarkowanie trudnym okazało się zadanie 12., otwarte, które składało się z dwóch części. Zadanie 12.1. (poziom wykonania – 28%) sprawdzało umiejętność rozpoznawania w utworze sposobów kreowania bohatera i wymagało od maturzystów wskazania dwóch cech ojca, jako głowy rodziny na podstawie utworu *Каїдашева сім'я* І. Нечуя-Левицького. Wielu zdających sformułowało odpowiedzi ogólne, nie odnosząc się do treści lektury. Większość zdających prawidłowo odpowiedziała na polecenie w zadaniu 12.2. (poziom wykonania – 79%) trafnie wyjaśniając, że humor i satyra w tejże powieści to *смій кризь сльози*.

Najtrudniejszym okazało się zadanie 13., otwarte (poziom wykonania – 26%). Należało w nim określić gatunek literacki utworu oraz wskazać dwie jego cechy gatunkowe. O ile większość zdających poprawnie rozpoznała gatunek jako dumę, to w drugiej części zadania często pojawiały się błędy dotyczące jej cech gatunkowych. Zdarzały się również przypadki, w których zdający trafnie wskazywali cechy utworu, ale nieprawidłowo określali jego gatunek

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W przypadku pozostałych zadań zdający najczęściej udzielali poprawnych odpowiedzi. Zadanie 9., zamknięte (poziom wykonania – 83%) dotyczyło cech gatunkowych bajki. Zdecydowana większość zdających prawidłowo zaznaczyła dwie cechy charakterystyczne tego gatunku.

Zadanie 10., zamknięte (poziom wykonania – 100%) wypadło najlepiej. Wymagało ono rozpoznania w utworze sposobów kreowania bohatera i świata przedstawionego w wierszu *О, панно Інно...* Павла Тичини. Wszyscy zdający trafnie odczytali symbolikę śniegu w utworze, łącząc go z takimi pojęciami jak czystość, świeżość czy przemijanie.

Zadanie 11., otwarte (poziom wykonania – 83%) sprawdzało umiejętność wskazywania zastosowanych w utworze językowych środków wyrazu artystycznego i określania ich funkcji. Zdający mieli odczytać rolę dialektyzmów w noweli *Камінний хрест* В. Стефаника. Prawie wszyscy zdający zwrócili uwagę na element autentyczności i koloryt wiejskiego życia w końcu XIX w.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi pisanej w języku ojczystym. Pozwalały także ocenić poziom znajomości lektur i kontekstów, a także umiejętność funkcjonalnego ich wykorzystania w procesie budowania wypowiedzi argumentacyjnej.

Pierwszy temat, oparty na lekturze obowiązkowej, ujętej w wymaganiach egzaminacyjnych, zobowiązywał zdających do napisania rozprawki problemowej. Podstawę wypowiedzi stanowił w tym wypadku wiersz Василя Симоненка *Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок*. Celem pracy było rozważenie sposobu, w jakim w literaturze jest pokazywany los i przeznaczenie człowieka. Zdający miał w pierwszej kolejności sformułować swoje stanowisko/tezę, a następnie w logiczny sposób je uargumentować. Kolejne argumenty powinny być opierać się na funkcjonalnych odwołaniach do wskazanego w temacie wiersza oraz innego, wybranego utworu z literatury ukraińskiej.

Drugi temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej, ujętej w liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę wypowiedzi stanowić miało rozważenie sposobu, w jakim w literaturze przedstawiane są różne oblicza samotności. Aby to pokazać, należało odwołać się do wybranego utworu z listy lektur obowiązkowych oraz innego dzieła literatury ukraińskiej. Zdający miał w pierwszej kolejności sformułować swoje stanowisko/tezę i w dalszej części zbudować logiczny wywód, aby je uzasadnić. Kolejne argumenty powinny być opierać się na funkcjonalnych odwołaniach do wskazanej w temacie lektury oraz wybranego utworu z literatury ukraińskiej.

Jeżeli chodzi o realizację pierwszego kryterium oceny wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że praca zawiera odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego, przynajmniej częściowo dotyczy tematu wskazanego w poleceniu, a także w jakimś zakresie stanowi wypowiedź argumentacyjną, należy podkreślić, że wszystkie wypracowania zdających spełniły to kryterium.

Temat 1.

Як у літературі можуть бути представлені доля і призначення людини? Дай відповідь на питання на основі вірша Василя Симоненка *Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок* та вибраного твору української літератури.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu zawartego w poleceniu. Zdający mieli za zadanie sformułowanie własnego stanowiska i przedstawienie jego uzasadnienia, które wynikała ze zrozumienia wiersza dołączonego do polecenia oraz wybranego utworu literatury ukraińskiej. Zdający miał swobodę w doborze sposobu sformułowania własnego stanowiska.

Najczęściej już w pierwszym akapicie pracy zdający odnosili się do polecenia, formułując własne stanowisko. Zwracali uwagę na wybór własnej drogi życiowej, czym może on być uwarunkowany i na rolę przeznaczenia w życiu człowieka.

Kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* zostało dobrze zrealizowane przez większość maturzystów (poziom wykonania – 84%). Mimo, iż zdający odwoływali się do właściwych utworów, w części prac przyznano niższą punktację z powodu skłonności do streszczania treści zamiast ich analizy w kontekście tematu.

WYPRAWOWANIE

na temat nr

1

Далі це майбутнє як
 чинне віра людей. Діти викликає.
 І далі може бути
 щастя і злагоди. Призначення
 це те, що чого ми ідемо
 у світу життя.
 І за свою долю як і на
 долю інших. Можливо впливати
 своїми рішеннями. Тому
 світлою можна почати
 у творі. І тільки це єдине
 мільйони відомих старих
 авторства. Василь Симоненко, у
 якому автор. Ізображення про
 відрі. І у цьому творі автор
 мимі про відрі свої. Але та
 майбутнього, самому собі
 згодом. Мимолетно. Чи помітимо

...свою...різну...мови...на...мислю...
 ...та...землю...чи...країну...мислю...
 ...із...свої...різні...сиди...сидів...
 ...Автори...різні...мислю...на...
 ...свої...із...свої...різні...сиди...
 ...Тим...видаром...автори...впливає...
 ...на...своє...сиди...сиди...
 ...видаром...и...
 ...Автори...впливає...
 ...на...можна...подати...
 ...вплив...на...своє...сиди...и...
 ...є...Я...романтика...Микола...Хмелько...
 ...У...мислю...творі...Тим...
 ...подати...головного...героя...Я...який...
 ...сам...видаром...своє...сиди...
 ...герой...стає...під...видаром...и...
 ...стаття...Кемі...чи...впливає...
 ...своє...мислю...від...редакції...
 ...головний...герой...різні...заступити...
 ...своє...мислю...и...самими...

...засиджували... сід на трітій. Ць
везде що наша дря мина
виступи не зважи є шасивно
У нас мовина несе
не може вилити на своє
дою своїм виступам
Таку смугу зображено
у творі "Катерина" Параса
Шевченка. У творі зображено
Катерину яка стала пофранкою
через москала. Батьки не
допускають виступу Катерини і
вона є змушена піти з
бідної хати. Катерина
після дрібних пофранків і життя
цхати містить заховати
у москала який відвідує
її і дитини, що веде до
самознищення Катерини
і життя дитини. Діти

...Гантсвік...
 ...Аматоричним... прикладом
 ...творів... це... яким... згоді...
 ...не має... впливу... на... своїх...
 ...фран... є... фудна... про... Втему...
 ...триса... братів... з... розска... с...
 ...Наймолодший... брат... просит...
 ...старшого... щоб... його... з...
 ...собою... не... кінця... не... від...
 ...щоб... його... бачили... на... щоб... бачили...
 ...не... не... бачили... брати...
 ...наймолодшого... бачили...
 ...підняти... не... бачили... бачили...
 ...бачили... Наймолодший... брат...
 ...визнає... не... не... бачили...
 ...на... своїх... з... з...
 ...та... з... бачили... Це... бачили...
 ...щоб... брат... бачили... свої... бачили...
 ...может... бачили... бачили...
 ...Для... це... не... бачили...

...над...закон...можна...праву...
...Дня...мож...Земля...земля...
...виз...мож...з...и...и...
...мож...мож...мож...
...праву...над...свою...
...Земля...Т...и...на...
...Земля...мож...мож...
...мож...мож...мож...
...и...світ...
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Temat 2.

Різні обличчя самотності. Розглянь проблему на прикладі вибраного твору зі списку обов'язкової літератури та іншого твору української літератури.

Wypracowanie musiało odnosić się do problemu sformułowanego w temacie. Jego poprawna realizacja wymagała od zdających zajęcia stanowiska w stosunku do podanego problemu oraz przedstawienia argumentacji świadczącej o znajomości wybranej lektury oraz innego utworu literatury ukraińskiej.

Analogicznie do tematu pierwszego zdający już w pierwszym akapicie wypracowania sformułowali swoje stanowisko, dotyczące różnych oblicz samotności. Zwrócili uwagę na wiele aspektów życia, w których ludzie sami wybierają samotność lub stają się samotni z powodów niezależnych od nich.

Większość zdających dobrze poradziła sobie z realizacją kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*. Zdający wybrali utwory właściwe w odniesieniu do problemu zawartego w poleceniu. W części prac punktacja była jednak niższa, wynikała z przewagi streszczeń nad analizą tematyczną.

WYPRACOWANIE

na temat nr

2

Проблема самотності є досить ~~важкою~~ розповсюдженою у ~~кожній~~ літературі, але і у мистецтві кожного з нас. У цій базисі часу. Кожна людина ~~оперується~~ переживає самотність, деякі живуть без цілі на ~~так~~ зважому „автопілоті“ не звертаючи уваги на довколишній світ, ~~вони~~ ~~ді~~ ~~кожні~~ інші шукають втіхи у роботі, або так насправді тільки замикає биль та страждають від самоти. Лише одиначі ~~як~~ є спроможні жити у самоті без стресу та туги. У цьому творі я представляю, ~~деякі~~ ~~вони~~ як автори у різний спосіб представляють самотність у своїх творах.

Парас Шевченко у своєму творі під назвою „Катерина“ порушив ~~важку~~ тему самотності. Він представив нам

малою героїня у дуже важкій ситуації, через певні обставини її вигнали з села з маленьким немовлям у руках... І вона у цій ситуації була вимушена полати добу та тяжку діля неї і дитини подорож до Мавки у самоті, тому що їх ~~єдине~~ надією було знайти батька немовляти. Дорога була настільки важка морально і фізично що головна героїня починала думати про самогубство, але не дивлячись на все вона йшла далі... Каталісти Михайло Коцюбинський у своїм невеличкому творі під назвою "Шістдесяті предків" також показує нам проблему самоти. Головний герой бів щасливим та повним краси життя рази із свого хлопачого, ~~але~~ ^{але} одного він втрачає її, а рази із щастя втрачає багатство до життя, і ~~вже їй~~ ~~вже~~ і ~~вже~~ її у самоті перебути тільки

для того щоб жити.

Підумавши, різні автори пред-
-ставляють нам різні обличчя самоти,
але в одній речі. Яка їх даєть частю
свідать, це показаття нам трагедію
всего твору після якої він потрапляє
у „пастку“ самоти, у яку не можна
із нині можна собі породити. Читачи
такі твори вони представляють різні
емоції у читачів, та ~~вони~~ деколи
настільки сильні, що людина може
запам'ятати, ~~або~~ ~~також~~ Варто також
замітити що такі твори можуть
навіть чинити читача, а іноді і
помогти з проблемою самотності.

W odniesieniu do kryterium *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, zdecydowana większość prac charakteryzowała się poprawną organizacją – zarówno pod względem funkcjonalnego układu treści, jak i logicznego podziału, również na poziomie akapitów. Zdający dobrze radzili sobie także z utrzymaniem spójności wypowiedzi. Jeśli chodzi o styl, jedynie sporadycznie pojawiały się elementy słownictwa potocznego.

Najwięcej trudności zdającym sprawiło spełnienie kryterium *Język wypowiedzi*, a zwłaszcza stosowanie zasad poprawności gramatycznej języka ukraińskiego. Choć wielu maturzystów posługiwało się zróżnicowaną leksyką i wykorzystywało różne typy zdań, znaczna liczba prac zawierała liczne błędy językowe, ortograficzne oraz interpunkcyjne.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym

Tematy wypracowań zawarte w arkuszu miały na celu sprawdzenie umiejętności formułowania dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym (co najmniej 350 słów), a także zdolności czytania, analizowania i syntetyzowania treści tekstów literackich i nieliterackich w kontekście historycznoliterackim, teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Ocenie podlegała również znajomość lektur i kontekstów oraz umiejętność ich funkcjonalnego wykorzystania w wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym.

Temat pierwszy to analiza porównawcza wierszy: *Отак живу: як мавпа серед мавп* Василя Стуса i *Крізь плач і стогін, і ридання* Лесі Українки, ze wskazaniem problemu – odpowiedzi na pytanie: czy jeden człowiek jest w stanie złamać system? Wieloaspektowa argumentacja stanowiska wymagała od zdającego zrozumienia utworów, świadomego wykorzystania odpowiednich kontekstów (np. historycznego, biograficznego) oraz analizy środków stylistycznych kształtujących sensy obu wierszy.

Temat drugi, to wypowiedź argumentacyjna dotycząca znaczenia godności w kształtowaniu osobowości człowieka na podstawie tekstu Петра Кравченка *Гідність людини як ціннісний принцип її соціального буття* oraz dwóch wybranych utworów z literatury ukraińskiej. Aby poprawnie zrealizować zadanie, zdający powinien zrozumieć treść załączonego tekstu i zbudować bogatą argumentację, opartą nie tylko na jego analizie, lecz także na odniesieniu do przynajmniej dwóch utworów z literatury ukraińskiej, w których pojawia się analogiczny problem wskazany w poleceniu.

Kryterium pierwsze – *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, zostało zrealizowane przez 91% zdających.

Realizacja drugiego kryterium – *Kompetencje literackie i kulturowe*, obejmującego poziom argumentacji oraz poprawność rzeczową została wykonana na dobrym poziomie.

Z kolei kryterium *Kompozycja wypowiedzi (struktura, spójność, styl)* zostało spełnione na bardzo dobrym poziomie.

Jeśli chodzi o kryterium *Język wypowiedzi (zakres i poprawność środków językowych, ortografia)*, jego realizacja została wykonana na poziomie umiarkowanym.

Kryterium *interpunkcja* wypadło najgorzej – zdający zrealizowali je na poziomie słabym.

Тема 1.

Чи одна людина здатна зламати систему? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Василя Стуса і Лесіці Українки.

WYPRACOWANIE

na temat nr

1

... Це мусить пакинутися до мого, така є мати-
ра. Ві ми розриваємо з есхілосами, тому
моя річка зливається в море, щоб потреби-
вати новий пораз. В самотності мені
опанувати і збити з вірного шляху.

... На що здатна людина сама по собі,
без підтримки? В технічному світі мого
покоління замало тримати разом, саме
це допомогло нам пройти через перемоги
часу війни і новини. Без єдності свого
покоління Україна не могла бути вільною.

... Вірш Василя Стуса "Отам кину: як
мавпа серед мавп" носить песенничий
характер. Мавпа образ людини, яка мусить

у зображеному есенієнті і гумористові
має як алегорію до людської припадковості.
Дірячий зорю вичуває себе разом ментем
до якої потрапив, він не має інструментів
щоб розвинути мисль і визначитися, щоб
бути собою. Зовні він приймає погляди
конформізму, але його душа रहे біз
безсилля. Розуміє, що на цій землі б
хотіти самотності біз бачить лише
„кабаню мисль“.

У гірській ділі Українця „вирізь плеч,
і епізод, і ризик“ проблема самотності
віділюється з іншої перспективи.

Ті мібри - зблизнені до народу, але
має по-чужі зайняти нас до єди-
нств. Тоді свобода і мисль має
українським духом ніби не допомогли
зібрати наїзани, навіани, це ніби
покинути намеші нам рани.

Ключем до бої є мімікрія народу

як одного, єдиного організму.

Ця гра вірна, хоч і порушають одну тему, мають різний характер. Ліричний герой Січча віддається снігем, бо без інструментів і внутрішнім оптимізмом відчуває нуду ні на що не здатен.

Тиме насам вірш Лесі Українки носить загальний настрій. У ньому авторка відчуває весь сенс і наслідок до такої ситуації з якою зіткнувся її народ, бо знає, що розв'язати нічим не допоможе.

Не зупиняйся на ці розбіжності, з аналізу всіх цих утворів виходить, що одна мова не зможе зрозуміти систему. Тимом об'єднане суспільство, а головне ефірне, в снігах зривається каїзом.

На підставі цього аналізу можна ~~за~~ з'ясувати, що мови мають трима-

тися поред. Вакливо розумівати
 народну свідомість, щоб не кинути у
 війну цивільних як "лябна серед
 воєн". Ми як можна зберегти
 своє багатство, знання системи.
 Ми, як народ, чий великий організм
 маємо зберегти своє існування і не
 піддаватися ворогам. Дуже ми їм
 піддаємося, то хто збереже нашу
 історію, традиції і духовні цінності?
 Нехай. Але то ми єдині ^{українці} ~~єдині~~
 способи зберегти систему.

Значення гідності у формуванні особистості. Розглянь проблему, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.

WYPRACOWANIE

na temat nr

2

Внаслідок ігнорування гідності в нашому житті
і ми йми ми стаємо в майбут-
ньому єдине нас духа вахавши
питанням. Всі люди єні прохислю-
ть на землі, всі вони різні.

Тією людиною ми стаємо,
захищаючи не тільки від нас самих
аїфі від оточуючих, від протидії,
від димасії та друзів і від
багато інших ситуацій.

Тетеро Кравченко духа добре в
своєму тексті описує нам
гідність та як ^{вона} може бути
проблемою. Гідність – один з найбі-

ими складних й особистих
 моментів свідомості. Автор
 тим, що ідентифікує помагача
 не тільки зформувати слова
 самоцінну або протерії життя
 реалізації, але й обирати
 способи досягнення мети, оціню-
 вати різні ситуації чи врахува-
 ти можливі наслідки своїх
 поведінок. Також можна ідентифікує
 порівнюється до слова свобода.
 Тим, що свобода і ідентифікує є
 мірою принципу та вільного вибо-
 ру, що здійснюється особистістю
 в цій ситуації і в іншій ситуації.
 Можливо словами, можливо
 пописати, що необхідність
 постійного вибору між принци-
 пами, а вільним вибором і
 робить ідентифікує такою діяльністю

Петро Кравченко дуже добре описав нам нашу ідентичність та її різні її проблеми.

Другим планом дисципліни, де можна прочитати про ідентичність та її різні її проблеми, є книги, оповідання, вірші, думки та багато інших.

Одним з таких прикладів є думка Володимира Моргана "Втеча трьох братів з фодора". Володимир описав нам яка була ідентичність в тихих ситуаціях. Автор розповідає нам про трьох братів, які вирішили втекти з цього міста, будучи в келії. Одного разу вдалося їм вирватися з лап, але так як їх було троє, було найстаріших наказаних.

наймолодшому йти по ногах
 Тройшовим. Гла дні ~~бу~~^{не} залишаю
 тись, герой дини всі зовсім
 втратив сили і падає на
 землю. Двоє старших замість
 того, щоб йому допомогти,
 вибирають кинути його по
 сторону смерті, босясь, що
 їх можуть знати. Коли
 настала темна ніч, молодшого
 брата згадає сталі вбивці.
 Монсінда показав нам як був
 відкритий нам поветас ритакня
 про життя і смерть. Власні
 брати покидають наймолодшого
 брата, який був зовсім без
 сил.

Також автор описує історію
 в думі „Про Марґеро Богумавну”.
 Марґера була красивою, мудрою та

простого дівчинкою. Одного разу
 менше Марусю, насильно відган-
 то замикає за турпо, який
 тримав замикає в везиці та
 в келії 700 позавів Номі
 Богуславко приймає до них,
 вона хотіла запитатися, чи
 знають вони, який завтра
 день на нашій рідній Братівщині,
 але козаків ніхто не знає
 який день і яке число, тому
 що в тридцять років сидіти
 в келії. Поді Богуслав Марусю
 побіжить їй, що завтра в
 день Великого Рах їх відпустя-
 ть до дому, коли її галубок
 поїде в інше місце. В
 на наступний день, Богуславко
 допоміг їй обійти і відпустило
 700 позавів до дому. Визначив

Можливо, показ, що існує
 таке ж саме думи і в проті-
 двітні, Діє м'єі лансильна
 дієо визначна позав з не вимі-
 нис те як кор пару лон
 за це понесе.

На кінець можна сказати,
 що існує утверджене принципо-
 ву існує індивідуалізму.
 І у відношенні може нас
 посилити або й навпаки.
 такувати насущна ти
 змінити її напрям.

Język litewski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka litewskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Karūnos diena*, którego autorem jest Teodoras Žukas, odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi i 1 zadanie zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte.

Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru.

Temat 1.

Skirtingi meilės tėvynei veidai. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Marcelijaus Martinaičio eilėraščiu Kukutis nori pamatyti tėvynę ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.

Temat 2.

Pasirinkimas ir asmeninė laimė. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę, remdamiesi vienu kūriniu iš literatūros sąrašo ir kitu laisvai pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.

Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- V. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- VI. Kształcenie językowe.
- VII. Kształcenie literackie i kulturowe.
- VIII. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	20
	z techników	0
	z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	20
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	20
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	8
	mężczyźni	12
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	nieśłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			15 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			1
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			1
Liczba egzaminatorów			1
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	20	50	94	73	64	72	14
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	20	50	94	73	64	72	14

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	85
2.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	75
3.	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego [...].	35
4.	II. Kształcenie językowe.	2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 2) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl [...] publicystyczny; 4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu.	43
5.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 10) odróżnia opinię od faktu.	70
6.	II. Kształcenie językowe.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego [...].	68

7.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 10) dostrzega obecne w utworach literackich [...] wartości narodowe i uniwersalne.	85
8.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy.	83
9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].	55
10.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...].	40
11.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego [...] i określa ich funkcje.	65
12.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...].	65

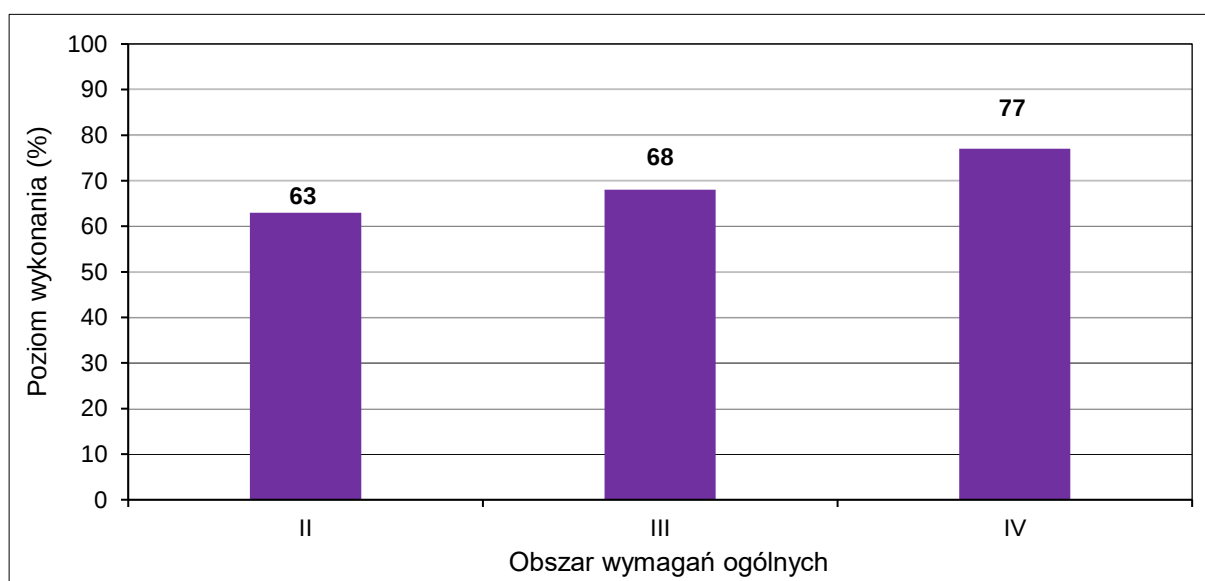
Część 3. Wypracowanie (Zadanie 13.)			
Wymagania podstawy programowej			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	100
Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	77

	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	100
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	98
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	100

Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	64
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	28
Poprawność interpunkcyjna			70

WYKRES 1.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język litewski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka litewskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.

Asmuo ir tėvynės praradimas. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Salomėjos Nėries ir Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Temat 2.

Namų samprata ir vaizdavimas literatūroje. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę, remdamiesi pateikta Regimanto Tamošaičio teksto ištrauka ir pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		17
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	16
	z techników	1
	z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	16
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	17
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	8
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	16
	z dysleksją rozwojową	1
	obywatele Ukrainy ²	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

² Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094 z późn. zm.).

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			16 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			2
Liczba zespołów egzaminatorów			2
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			2
Liczba egzaminatorów			4
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	17	37	100	71	54	71	21
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	16	37	100	76	54	73	20

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Wypracowanie			
Wymagania podstawy programowej			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup społecznych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	100

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	73
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	98

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...] interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	96
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	100
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	52
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	21
Poprawność interpunkcyjna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	71

Komentarz

Poziom podstawowy

Test językowy

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w teście językowym znalazło się 6 zadań. Sprawdzały one stopień rozumienia przez zdających tekstu publicystycznego, umiejętność jego analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji. Zadania miały zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście językowym*

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo trudnych.

Najtrudniejszym okazało się zadanie 3., otwarte (poziom wykonania – 35%), polegające na dopisaniu po jednym synonimie do słów: Komunikacja i Konsultacja.

Drugim trudnym zadaniem było zadanie 4., otwarte (poziom wykonania – 43%). Uczeń musiał wskazać jaki jest funkcjonalny styl tekstu oraz wskazać jego jedną cechę. Część zdających nie potrafiła poprawnie odpowiedzieć na obie części pytania, przez co nie otrzymywali pełnej liczby punktów.

Zadaniem umiarkowanie trudnym było zadanie 2., zamknięte (poziom wykonania – 75%). Polegało ono na ocenie prawdziwości stwierdzeń zamieszczonych w tabeli. Należało zaznaczyć „TAK”, jeśli dane stwierdzenie było prawdziwe, lub „NIE”, jeśli było nieprawdziwe. Zadanie wymagało analizy treści całego tekstu oraz wnioskowania.

Drugim umiarkowanie trudnym zadaniem było zadanie 5. (poziom wykonania – 70%), które polegało na wskazaniu celu, dla którego autor tekstu wskazuje historyków i etnologa oraz odnosi się do ich stwierdzeń.

Ostatnim umiarkowanie trudnym zadaniem okazało się zadanie 6., zamknięte (poziom wykonania – 68%), polegające na streszczeniu tekstu, zachowując limit 40-60 słów.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych. Natomiast zadanie 1. okazały się dla zdających łatwe.

Najłatwiejszym zadaniem w teście językowym okazało się zadanie 1., otwarte (poziom wykonania – 85%), polegające na wyjaśnieniu znaczenia metafory „cepelininis dangus”. Aby poprawnie je rozwiązać, zdający musieli wykazać się rozumieniem sensu całego tekstu oraz umiejętnością wnioskowania.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w Teście ze znajomości lektur i kontekstów

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

Zadania zawarte w drugiej części arkusza sprawdzały umiejętności dotyczące kształcenia literackiego i kulturowego.

Dla tegorocznych zdających cztery zadania okazały się umiarkowanie trudne

Najtrudniejszym zadaniem w teście było zadanie 10., otwarte (poziom wykonania – 40%), w którym należało wskazać gdzie tkwi dramat Juozapoty. Zdający mieli problem z prawidłową interpretacją utworu.

Prawie połowa zdających miała również kłopot z poprawnym rozwiązaniem zadania 9., zamkniętego (poziom wykonania – 55%), polegającego na analizie fragmentu tekstu w kontekście jego całości oraz ocenie prawdziwości podanych stwierdzeń. Było to zadanie typu „prawda – fałsz”.

Zadanie 11., zamknięte (poziom wykonania – 65%), dotyczyło poezji. Polegało na przeczytaniu wiersza *Miškas ūžia* Maironisa, a następnie znalezieniu w utworze odpowiednich słów oraz określeniu ich funkcji.

Umiarkowanie trudnym dla zdających okazało się również zadanie 12., otwarte (poziom wykonania – 65%). Polegało ono na przeczytaniu podanego fragmentu opowieści *Dievų miškas* Balys Sruoga oraz na wyjaśnieniu dlaczego sytuacja ukazana w tekście jest przedstawiana przez pryzmat ironii.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Dla tegorocznych zdających najłatwiejsze okazały się zadania 7. i 8.

W zadaniu 7., zamkniętym (poziom wykonania – 85%) należało określić czy zdania dotyczące utworu Vydūnas *Tėvynė ir žmogus* są prawdziwe czy fałszywe. Większość zdających bez problemu poradziła sobie z tym zadaniem.

Zadanie 8. (poziom wykonania – 83%) polegało na tym, aby wskazać dwie cechy utworu romantycznego. Większość zdających dobrze poradziła sobie z tym zadaniem.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym. Weryfikowały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia toku argumentacyjnego.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w *Zasadach oceniania rozwiązań zadań*, wypracowanie maturalne powinno być oparte na przemyśleniach dotyczących problemu wskazanego w temacie. Należy jasno sformułować swoją opinię na ten temat, a następnie poprzeć ją logicznymi argumentami. Wypracowanie powinno liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego w ocenie wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że w wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego oraz wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, kryterium to spełniły wszystkie wypracowania zdających.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w *Zasadach oceniania rozwiązań zadań*, wypracowanie maturalne powinno być oparte na przemyśleniach dotyczących problemu wskazanego w temacie. Należy jasno sformułować swoją opinię na ten temat, a następnie poprzeć ją logicznymi argumentami. Wypracowanie powinno liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1 tema;

Skirtingi meilės tėvynei veidai. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Marcelijaus Martinaičio eilėraščiu Kukutis nori pamatyti tėvynę ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie, czyli ukazania różnych oblicz miłości do ojczyzny. Zadaniem maturzysty było sformułowanie własnego stanowiska oraz przedstawienie wyводу argumentacyjnego wynikającego ze zrozumienia dołączonego do polecenia wiersza Kukutis nori pamatyti tėvynę Marcelijusa Martinaitisio oraz wybranego utworu literatury litewskiej. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko na różne sposoby.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*, to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze, choć część maturzystów popełniła pewne uchybienia.

Wypracowanie (przykład 2) zawiera natomiast pogłębioną argumentację – problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy treści utworów oraz interpretacja tekstów literackich są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie pracy. Praca zawiera również elementy refleksji i głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

WYPRACOWANIE

na temat nr

1

Tėvynė tai vieta, kurioje žmogus jaučiasi laimingas. Tačiau karas, emigracija priverčia žmogų išvykti iš tėvynės. Kai kurie lieka ir per prievartą dirba „tėvynės labui“. Kiekvienas žmogus turi kažkiek meilės ~~namams~~ tėvynei, nesvarbu ar yra už jos ribų.

Marcelijus Martinaitis eilėraštyje „Kukutis nori pamatyti tėvynę“ pristato Kukučio apmąstymus apie gyvenimą ir tėvynę. Pagrindinis kūrinio veikėjas sako, jog ilgai yra nematęs tėvynės, nors dirba jos laukus. Eilėraštis buvo parašytas Sovietmečio okupacijos

Tad visa
 laikais... ~~Visa~~ tai galima susieti ~~su~~, jog pats...
 kukutis... ^{tu tuo laikmečiu,} izgi dirbo ~~ne~~ savo tėvynei, bet jos
 žemės... Mato žmonės, kurie greitai važiuoja...
 kurie daug iz gerai pavalgo, bet jis juos
 lyg išjuokia. Sako, jog jiems iz taip nieko
 neįsėina. Tuos žmones tapatyčiau su tais
 kurie nori prisigeryti valdžiai iz ~~je~~ mintyse
 palaikyti tik geras mintis apie tėvynę.
 Kukutis tokioje zea lyg beje tuzėjo „uždirbti
 sekmadienis“, Anksčiau buvo priimta kad sekma-
 dienis - ~~la~~ laisradienis, kada žmogus gali atsi-
 palaiduoti, pabūti su savimi, su ~~šima~~ šeima.
 Dabar Kukutis tuzi dirbti, dirbti ~~iz~~ iz dirbti,
 lyg be susiojimo. Pabaigoje ~~pagrindinio~~ pagrindinio veikėjas
 susikaupia ties ateitimi, norėtų „uždirbti sek-
 madienius“, pajusti tėvynę - jos žolę, gamtą.
 Tiesiog ją pamatyti. Šis eilėraštis priverčia
 skaitytoją paieskoti gilesnių ~~ku~~ Kukučio tiesų.
 Nors pagrindinio veikėjas buvo savo tėvyneje,
 jis norėjo pamatyti ją tokia, kokią anksčiau

buvo... jis buvo... sušnikioje... padėtyje, tačiau mylėjo...
 tėvynę... bet tokią, kokią anksčiau ji buvo...
 Kazys Bradūnas tai poetas žemininkas...
 1844 m. įvyko masinės emigracijos... Šis laikotarpis -
 egroda K. Bradūnas, taip pat emigravo, ji...
 išslyrė faktas, jog žemė jam buvo svar-
 biausia. Savo kūryboje rašė apie ilgesį tėvynei...
~~Eilėraščiu "Egroda poetai" Bradūnas vaidy-~~
~~ja... dylumas... augalijos... tūkumais... Taip jaučiasi~~
~~išemigravę poetai. Neturi savo žemės, pa-~~
~~kojamis, neturi motyvų~~
 rašymui, tačiau Eilėraščiu "Be tėvyinės"
 Kazys Bradūnas sako, bet tarsi saukda-
 mas... prašo žmonių, kadangi poetai atsizadę
 už tėvyinės žibų yra praradę tikėjimą...
 Bradūnas iš pradžių aprašo tėvyinės
 ilgesį, bet visų pirma prašo nepamiršti,
 dvasiškai būti susiekti su tėvyne. Žmogus
 be tėvyinės yra sunkus, vien dvasinis...
 žygyr... palaiko... meilę... gimtinei...

..... Moirionis eilėraštyje „Kuz bėga Šešupė“
 džiaugiasi tėvynės grožiu, savo apsašymais
 parodo meilę jai. Lietuvos vaiadai yra
 jam bėgalo gražūs: „Kuz bėga ~~Šešupė~~
 Šešupė / Ten Nemunas teka / Ten ^{mūsų tėvynė} ~~šamba~~
^{Graži Lietuva} ~~haimas~~ ~~brutės~~ ~~daina~~ / Ten broliai artojai
 Lietuviskai šneka / Ten shamba po laimus
 Brutės daina „Autozius ~~ta~~ trokšta, jog Lie-
 tuva būtų ~~ta~~ per amžius laisva. Tai nusako
 jo ryšį su pagarba ir meile gimtajai šalei:
 Žmogus varžomas ar ~~šamba~~ laisvės
 visada galvoja apie tėvynę. Tačiau, meilės
~~veidai~~ veidai – nevienodi

2 tema;

Pasiaukojimas ir asmeninė laimė. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę, remdamiesi vienu kūrinio iš literatūros sąrašo ir kitu laisvai pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.

Zadaniem zdającego, który wybrał temat 2., było rozważenie w wypracowaniu poświęcenia i osobistego szczęścia w utworach literatury litewskiej. Poprawna realizacja tematu wymagała sformułowania własnego stanowiska oraz przedstawienia argumentacji spójnej z przyjętym rozstrzygnięciem, potwierdzającej zrozumienie problemu, znajomość wybranych utworów literackich – w tym lektury obowiązkowej – a także umiejętność wykorzystania kontekstów w wypowiedzi pisemnej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim bardzo dobrze, chociaż część maturzystów popełniła tu pewne uchybienia.

Zamieszczone poniżej wypracowanie stanowi przykład pogłębionej argumentacji, ponieważ jest ona rzeczowa, poparta trafnymi przykładami. Rozważania na temat zdrady i jej wpływu na innych ludzi zostały zaprezentowane wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Dwa utwory zostały wykorzystane w pełni funkcjonalnie. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

WYPRACOWANIE

na temat nr

2

..... Kartais, gyvenimas kuriam žmogus yra laimingas,
 ... nesutampa su jo pareigomis, je ... tada
 ... tenka pasirinkti. Kas, svarbiau? Arba tokį konfliktą
 ... tarp apykoje ... "Liūdna pasaka" kalba Jonas Bilinas.
 ... Dažnai nusietais būti laimingas ... žmogus
 ... turi atsisakyti to, kas jo pareigų ... pasirinkęs
 ... pareigų ... paskoti armeninė laimę ... Jonas Bilinas
 ... apykoje ... "Liūdna pasaka" ... armeninė laimė
 ... yra paskota dėl pareigų tėvynei, iš pradžios
 ... Juozapota ir petras gyvena laimingai, je gyvenimas
 ... ramus ir užpildytas viltimi. Kurta je laukia
 ... kūdikio, nes niek dangaus jiems nebereikėjo.

Strona 13 z 18

00

...Dėja... laimingas... gyvenimas... pasibaigė... kai... ~~Užėjo~~
 Petras... parnešė... iš... būtybių... žinias... apie... rengimus...
 ...ukilimą... Juozapata... apie... tai... išgirdus... labai... nusidriangė...
 ...Tada... dar... jį... nežinojo... jog... Petriukas...
 ...turi... ringtis... tarp... jų... šeimos... laimės... o... patenkąjimas...
 ...vismenimis... Petriukas... pamatė... smenines... laimės... ir... išvyką...
 ...i... revoliucija... patiko... Juozapata... patiko... su... liudėjim...
 ...iz... skausmų... koki... kėntė... kai... jos... mylimas...
 ...išvairiuose... Juozapata... per... visą... savo... gyvenimą...
 ...turėjo... viltį... kad... jos... mylimas... sugrįžs...
 ...Su... Petriuko... išvykimu... Juozapata... prarado...
 ...ir... savo... vietą... jos... abys... rodėsi... liudnos... ir...
 ...be... jaunų... Petriukas... niekada... nežinojo... par...
 ...savo... mylimą... o... Juozapata... iki... pat... mirties...
 ...vaikišiojo... ir... klauzėja... Ar... nežinai... tautai... kur...
 ...mano... Petriukas?"...
 ...Tuo... tarp... kitais... vaizduojama... žia... dilema...
 ...vaizduoja... Juozas... Tamas... Vaizguotas... apysaką...
 ...Dėdis... ir... dedies... kur... pagrindinis... veikėjas...
 ...renkasi... tarp... smeninės... laimės... ir... paraiškos...

...šeimai... bei... tradicijomis... ~~pagyvenus~~ Viena... iš... pagrindinių...
 ...veikų... ~~Severijos~~ Severija... iš tekejus... už... Geišer... pasiroko
 ...ne... meilę... o... pareigos... Moteris... myli... Mykailukų... tyla...
 ...juntų... vyra... su... kuzina... jų... sėję... dvasinis... ryšys...
 ...tačiau... isteka... už... darbuotojus... praktiko... juos... nes...
 ...taip... reikalauja... šeima... is... aplinkos... būklė... šis...
 ...sprendimus... tam... erotika... pasirokimo... Severija...
 ...paukoja... savo... atmintį... laimę... dėl... pareigas... šeima...
 ...dėl... nuro... bėdi... gėda... žmonė... pagal... to... meto...
 ...normas... Mita... vestus... is... Mykailukas... lietu... viešas...
 ...jis... taip... put... auką... savo... jausmus... nes... geria...
 ...Severija... pasirokimo... Tohiu... būda... kūrinys... parodoma...
 ...kad... pasirokimo... dainai... žiūva... atsiradimą... to...
 ...ka... žmogų... daryti... laimę...
 ...Šie... kūriniai... parodo... jėg... pasirokimo...
 ...yra... ne... tik... kibrai... bet... is... sudėtingas... mačelis...
 ...sprendimus... kuris... ne... viršda... atneša... dvasinę...
 ...žmogų... ir... patalika... asmeninė... laimę...

Jeśli chodzi o realizację kryterium trzeciego – *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, to znaczna większość wypracowań była właściwie zorganizowana zarówno pod względem funkcjonalności kompozycji, jak i jej podziału – zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie podziału na akapity. Równie dobrze zdający poradzili sobie z zachowaniem spójności wypowiedzi. W zakresie stylu również nie pojawiły się żadne znaczące uchybienia.

Realizacja kryterium czwartego – *Język wypowiedzi*.

Umiejętność stosowania w wypracowaniu reguł poprawności językowej języka litewskiego sprawiła zdającym pewne trudności. O ile większość zdających posługiwała się zróżnicowaną składnią i leksyką, o tyle znaczna część prac zawierała dużą liczbę błędów ortograficznych oraz interpunkcyjnych.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁵

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym, umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizowania i syntetyzowania w kontekście historyczno- lub teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Temat pierwszy, to analiza porównawcza wierszy: *Lietuvai* Salomėji Nėris oraz *Malda* Bernardasa Brazdžionisa w związku z tematem jak poeci przedstawiają utratę ojczyzny. Zdający powinien zrozumieć sens utworów. Dokonać ich analizy i porównania. Dla pogłębienia uzasadnienia tez interpretacyjnych powinien funkcjonalnie wykorzystać konteksty: historyczne, biograficzne, czy te dotyczące specyfiki epoki.

Temat drugi to wypowiedź argumentacyjna w związku z tematem: „Pojęcie i reprezentacja domu w literaturze”. Do tematu dołączony był tekst *Namai ir benamystė literatūroje*, którego autorem jest Regimantas Tamošaitis. Zdający powinien zrozumieć załączony tekst, zinterpretować jego główne problemy oraz w toku argumentacyjnym przedstawić inne utwory z literatury litewskiej korelujące z тезami zawartymi w tekście.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane na poziomie 100% przez wszystkich zdających. Natomiast kryterium drugie, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, zostało zrealizowane przez zdających na poziomie 73%, kryterium *Kompozycja wypowiedzi* natomiast na poziomach: struktura – 98%, spójność – 96%, styl – 100%. Kryterium *Język wypowiedzi* zrealizowano odpowiednio: zakres i poprawność środków językowych – 52%, poprawność ortograficzna – 21%, poprawność interpunkcyjna – 71%.

⁵ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

1 tema

Asmuo ir tėvynės praradimas. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Salomėjos Nėries ir Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Przykład 1.

WYPRAWOWANIE

na temat nr

1

.....Tėvynė...tai...viena...svarbiausių...žmogaus...vertybių..
 Kiekvienam...turėtų...rūpėti...šalies...gerovė, laisvė...žmogus
 praradęs...tėvynę...netenka...namų, saugumo, šilumos...Todėl
 svarbu...saugoti...~~tėvynę~~^{šalies}...laisvę...o...ja...praradus...kovoti..
 Lietuvių...rašytojai...savo...kūriniuose...dažnai...vaizduoja...
 netekusį...tėvynės...žmogų...jo...skausmą...liūdėsį, bet...ne...
 viltį...~~geresnei~~^{geresnei}...~~šalies~~...ateičiai...šalies...laisvei...
Salomėjos Nėries eilėrašcio „Lietuvai“ lyrinis.....
 subjektas...tai...žmogus...netekęs...tėvynės...gyvenantis.....
 okupuotoje...^{jis kreipiasi į tėvynę, apgailestauja dėl jos likimo.}šalyje...~~pasimena~~^{pasimena}...Lietuvą...dar...tada...
 kai...ji...buvo...laisva...^{vaizduoja tylūs ežerus ir žydus upelius.}šalis...jos...grožis...tada...grazi...
 graži...buvai...Tad...šalis...atsirado...sunkioje...padėtyje..
 Netikėtai...ja...užpuolė...priešas...prasidėjo...karas...„Dangus
 įkaito...nuo...žary...(..)/Nustebusi...stovėjai...tu“...lyriniam
 subjektui...tėvynė...tai...didžiausia...vertybė...turtas...Jam
 nieko...negaila...jis...dėl...Lietuvos...laisvės...pasiryžęs..
 prašyk...savo...~~jauną~~^{jauną}...dienes...savo...gyvybę...
 „Jaunų...dienų...jaunam...negaila.../Man...gaila...tik...taves...“

vienos "Žmogus nori kovoti už Lietuvos laisvę,
 nepriklausomybę. Negali pakęsti šalies nelaimės,
 skausmo. Dėl tėvynės gerio yra pasiryžęs stoti
 į kovą ir iškovoti laisvę. Kovon mane tu
 palydėk (...) / Tau dovany patiesiu laisvę."
 Bernardo Brazdžio eilėrašcio "Malda" lyrinis
 subjekto kalba už visus žmones pradedusius tėvynę.
 Jis kreipiasi į Dievą prašo jo malonės, ramybės.
 ("O Dieve Tėve mūsų (...) / Rada savos malonės mūsų kratinę palaistyk")
 žilumos. Žmogus netekęs tėvynės – netekęs namų.
 Jis jaučiasi lyg "paukštis be pastogės". Okupuotos
 šalies ^{gyventojai} žmonės yra persekiojami, šaudomi, kankinami.
 ("Už Tavo vardą žtremia, už Tavo maldą šauda")
 už jį tikėjimą, religiją. Priešas uždraudė melstis.
 ("Nutilo juk vargonai, nebeskamba varpai")
 panaikino misijas. Tačiau žmonės neprarado vilties, tikėjimo.
 Meldžiasi, prašo Dievo, kad saugotų ^{žmoni} ~~tėvynę~~ šalį, padėtų
 iškovoti laisvę. Joms ^{žmoni} tėvynė tai didžiausias
 turtas, tai jo namai. Už šalies laisvę žmonės
 aukoja savo gyvybę.
 Salomeja Nėris ir Bernardas Brazdionis savo
 eilėraščiuose vaizduoja priklausomą, laisvės netekusią
 Lietuvą ir jos pilnų skausmo, liūdesio bet ir

vilties gyventojus. Lietuviams, kaip iz kity ^{tauty} ~~tautybe~~.
 žmonėms, šalis, ~~je~~ jos laisvė, gerovė yra pagrindinės
 vertybės. Jie pasiryžę praukti savo gyvybę,.....
 kovoti už Lietuvos laisvę. ~~Sie~~ Eilėrašcio.....
 „Lietuvai“ lyrinis subjektas kreipiasi į tėvynę.....
 apgailėstąją, liūdi dėl jos likimo. Jam negaila...
 savęs, savo gyvenimo, jam gaila Lietuvos. Jis
 pasiryžęs praukti savo gyvybę už Lietuvos laisvę..
 Eilėrašcio „Malda“ lyrinis subjektas kalba visos.....
 tautos vardu. Jis kreipiasi į Dievą, prašo jo
 malonės. Apgailėstąją tiek dėl šalies, tiek dėl
 žmonių likimo. Skundžiasi dėl vargo, kurį turi kęsti.
 Trokšta, jog Dievas padėtų iškovoti laisvę.....
 Šaliai netekus laisvės, ~~praradęs~~ ^{tėvynę} žmogui
 gyventi sunku. Praradęs tėvynę, prarandi namus.....
 Tenka kovoti su įvairiomis priešingybėmis, ar net.....
 atiduoti savo gyvybę už šalies ateitį. Todėl
 verta branginti ir saugoti ^{tėvyinės} ~~šalies~~ laisvę.

2 tema

Namų samprata ir vaizdavimas literatūroje. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę, remdamiesi pateikta Regimanto Tamošaičio teksto ištrauka ir pasirinktais lietuvių literatūros teksta.

Przykład 2.

WYPRACOWANIE

na temat nr 2

..... Namai - vieta, kurioje žmogus gimė, iš užaugo.
 Tai vieta, kurioje žmogus padėjo savo pizmus,
 žingsnius, kurioje pajuto pizmus jausmus. Viskas
 žmogaus gyvenime prasideda vietoje, kurioje
 jis užaugo. Ten gali patirti namų šilumą.
 Galima teigti, jog tai žmonės kuria
 namus, ir prisiminimus. O kas svarbiausia, tai
 namai, tai vieta, kurioje jauteisi saugiai.
 Regimantas Tamošaitis tekste „Namai ir
 benamystė literatūroje“, teigia, jog namus
 turėti yra būtina ir gera. Namai, tai ne tik
 fizinė erdvė, tačiau tai vieta, kurioje kuziami
 yra ryšiai tarp žmonių. Tai vieta, kurioje as-
 muo gali jaustis saugus, laukiamas, mylimas,
 kurioje gali būti savimi. Namai - vertybių vieta.
 Be žmogų namų nėra žmogaus. Taip pat
 namai, tai gyvybės žaltas. Čia žmogus gim-
 sta, užauga, tuokiasi ir pagaliau miršta.

Strona 8 z 15

MMLL

Be... tokių... namų... visi... žmogiškieji... reikalai... yra...
 nesvarbūs, nereikšmingi... Žmogus... be... namų... yra...
 neįsivertis. Po galiau, namų... idėja... siejama su...
 šeimos sąvoka, su jos... testinumu, paveldimu...
 Pavyzdžiui, chitiniuose miestuose herbu buvo pa-
 ženklinanti kilmingų dinastijų ar giminių namai. Dabar
 giminės ženklinė yra susieta su žeme, sodyba...
 Žemaitijoje namai vadinami gyvenimu. Tačiau...
 šiuolaikinis žmogus dažniausia yra paleistas į...
 platų pasaulį. Asmenyje tai sustiprina krikščionybę,
 nors jaučiasi, kaip benamis, arčiau jo yra...
 Dievo kaza lyptė. Namai tai asmens iz gyvenimo
 tarpininkas. Žmogus visa gyvenimą kovoja, kad
 turėti namus, kad jaustis saugiai, nors
 paslaugos kabo virš galvos. Pinigai galima
 sakyti žmogaus priešas, ~~namas~~ nes pavertė
 namą prekę. Verta atsiminti, jog idealių na-
 mų nėra, jie nuolat yra kuziami, kad žmogus
 galėtų ten augti drąsiai.

Žmogus namas... kaip tragedija

..... Šatijos. Bagana. teigia, jog namus kuria
 žmonės. Noveleje „Izka tragedija“ aprašo mažos
 mergaitės vardu Izka istoriją. Mergaitė gyve-
 na namuose su mama, tėvai išsikyrę, tad
 Izkai nebuvo ~~nebuvo~~ lengva. Mergaitė nežinojo, jog
 tėvai išsikyrę. Žinojo tiek, kad tetė išvažėjęs
 į Kauną. Mama ~~Mama~~ dirbdavo, ~~dirbdavo~~
 tad mergaitė negaudavo užtenkamai dėmesio.
 Izka visą dieną, kartu su šuneliu Džimiū,
 laukdavo mamos sugrįžimo. Kiekvieną dieną
 norėjo jai papasakoti savo išgyvenimus.
 Tačiau mama grįždinėjo po darbo su
 ponu Gurskiu iz moteris ~~mergaitė~~ su mergy-
 tę neleidavo laiko Izka pyko, kad Gurskis
 vis dažniau lankosi pas jas. Savo išgyvenimus
 pasakodavo Džimiui, jis vienintelis jos išlau-
 sydavo. Nors mergaitė turėjo namus - ^{pastatą} ~~namus~~
~~namą~~, bet vis vien jautėsi vienišą, nemylī-
 mą. Tada Izka sumanė pabėgti iš namų
 iz nuvažiuoti į Kauną pas tetę. Gal ten

mergaitė... pajus namų šilumą? Nieko nesakius,
paėmus Džimis po pažastę Izka ~~ir~~ pabėga...
iš namų ir keliauja į Kauną. Davažius trau-
kinių į miestą, patenka po tėčio namais...
Dutis adaro Izkai nežinoma moteris, kuri
išjudia vaikelį, ir pasako, jog tėčio nėra...
Mergaitė ~~Mergaitė~~ pažlumpo, veidas pasmerkta, o šaro-
mis, vieną... Džimis pagundžia Izka, Namus...
kuria žmonės, tačiau Izka buvo vieniša...
Tuzėdama pastatą kuriame galima gyventi ir
tuzėdama ~~no~~ tėvus, ji nejautė tų namų
šilumos...

Žmogus palieka namus, bet ne iš savo
pasizinkimo Antanas Vienuolis „Paskenduoleje“
aprašo jauną merginą – Veroniką, kuri
dalyvauja šokiuose, linksmavosi. Tačiau
sužino kad yra neščičia. Mergina ne gyvena
su tėvu, o dirba pas ~~šiekvili~~ žmonėmis.
~~Be~~ Viesvien jai ši vieta, kaip namai...
Veronika vis labiau graužia sąžinę, dėl...

.vaiko... pilve... upai, nes... juozelis... paliko... ja...
 .paia, Nepaisant to... mergina... nueina... i... šokių,
 .pasijaučia... ten... blogai, pykina... ja, tad grįž-
 .ta... namo. Atsikelus... atlieka... visus... darbus, ...
 .išgeria... miltelius, bet... po... jų... apalpstą... Veronika,
 .tiesiog... neįstoiko... ir... pasipasa... koja... kaimynei - ...
 .juozė... poninei. Vyresnioji... moteris... išjuokia... merginą
 .ir... išpasakoja... viską... visam... kaimui. Mergina...
 .nusprendžia... eiti... išpažinties... pas... kunigą, tačiau...
 .irgi... jos... negauna... ir... dar... yra... išjuokiamą...
 .Veronika... nubėga... prie... mamos... kapo, norėda-
 .ma... pajusti... paguodas. Tėvas... sužinojęs... ką...
 .kalbą... kaimas, ~~atvažiuoja~~ atvažiuoja... iš... sumu-
 .šia... Veroniką. Mergina... lieka... vienišą, be...
 .namų, be... žmonių, be... paramos. Klaidžiojama...
 .laukais, nerandama... sau... vietos, nusizūdo...
 .ežere. Moters... sunki... padėtis... privedė... ją...
 .prie... atstūmimo, namų... pradžioje... žmogus...
 .namuose... turėtų... jaustis... saugiai, Veronika...
 .neturėjo... tokios... galimybės. ~~Veronika~~ Veronika...

~~neteko namų~~ Neteko namų, bet ne iš savo
pasizinkimo.

Namus ~~ku~~ visų pirma kuzia kiti žmonės.
Tai namai turėtų suteikti žmogui saugumą.
Jausmą, iz tai žmogus pats turėtų pasi-
rinkti ar apleidžia gimtąjį. Namai
tai vieta, kur ~~kiekas jaučiasi mylimam~~
žmogus turėtų jaustis mylimas.

Język kaszubski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z języka kaszubskiego jako języka regionalnego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Egzamin z języka kaszubskiego polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.

Òbrzeż rodny zemi w kaszëbsczi lëteraturze. Rozważë zagadnienie, òdwòliwającë sã do interpretacji dowodów Swiat kaszëbsczi Léona Heyczy i Kaszëbskò mòja Alojzégò Nagla.

Temat 2.

Pòrtret dzecka w lëteraturze kaszëbsczi. Rozważë zagadnienie, òdwòliwającë sã do dorzeszonégò tekstu i wëbrónégò dowodu z kaszëbsczi lëteraturë.

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa regionalnego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		28
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	Z liceów ogólnokształcących	20
	Z techników	8
	Z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	13
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	8
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	7
	ze szkół publicznych	24
	ze szkół niepublicznych	4
	kobiety	14
	mężczyźni	14
	bez dysleksji rozwojowej	22
	z dysleksją rozwojową	6
	obywatele Ukrainy ²	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

² Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094 z późn. zm.).

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			6 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			14
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			1
Liczba egzaminatorów			1
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			1
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r., poz. 881).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	28	0	94	49	0	42	36
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	20	0	94	54	0	54	32
z techników	8	0	80	3	0	12	28

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wypracowanie			
Wymagania podstawy programowej			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa [...] - regionalnego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury kaszubskiej; 3) rozumie kontekst kulturowy poznawanych utworów literackich. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje podstawowe motywy i toposy. 2. Pisanie. Zdający: 4) tworzy własny tekst, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi.	75

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 2) rozpoznaje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu i określa ich funkcje; 3) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego; 4) rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, wędrowni, inne) oraz ich funkcje w utworze; 5) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 6) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, biograficzny; 7) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	45
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej (poziom rozszerzony); 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje zawarte w tekście; 2) tworzy tekst własny, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi; 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	42
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony).	51

Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	57
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	38
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	0
Poprawność interpunkcyjna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	38

Komentarz

Egzamin maturalny z języka kaszubskiego. Poziom rozszerzony.

W roku 2025 egzamin maturalny z języka regionalnego – języka kaszubskiego w Formule 2023 został przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.⁴, zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Zadaniem zdających było napisanie wypracowania. Za wybór jednego z dwu proponowanych tematów i napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać maksymalnie 35 punktów.

Pisemny egzamin maturalny przewiduje dla języka kaszubskiego tylko poziom rozszerzony. Do matury w roku 2025, odbywającej się według Formuły 2023, przystąpiło 31 maturzystów. Jedna osoba przystąpiła do matury według Formuły 2015. To oznacza, że łączna liczba zdających maturę pisemną z języka kaszubskiego wyniosła w 2025 roku 32 zdających. Zdający mieli do wyboru dwa tematy, które brzmiały następująco:

Temat 1.

Òbrază rodny zemi w kaszëbsczi lëteraturze. Rozważë zagadnienie, òdwòliwającë sã do interpretacji dowodów *Swiat kaszëbsczi* Lëona Heyczy i *Kaszëbskô mòja* Alojzégò Nagla.

Temat 2.

Pòrtret dziecka w lëteraturze kaszëbsczi. Rozważë zagadnienie, òdwòliwającë sã do dorzeszonégò tekstu i wëbrónégò dowodu z kaszëbsczi lëteraturë.

Dwadzieścioro czworo zdających wybrało temat pierwszy (analiza porównawcza wierszy związanych z ziemią ojczystą), pozostali, tj. siedem osób, wybrali temat drugi (Portret dziecka w literaturze kaszubskiej), jedna osoba, pisząca według Formuły 2015, wybrała wypowiedź argumentacyjną.

Piętnaście prac wpłynęło z okręgowych komisji egzaminacyjnych innych niż OKE w Gdańsku, tj. z OKE w Jaworznie (2), Poznaniu (5), Łomży (1), Wrocławiu (2), Łodzi (2), Warszawie (3).

Zadaniem zdających było wykazanie się umiejętnościami wskazanymi w opisanych niżej ogólnych wymaganiach egzaminacyjnych.

⁴ Dz.U. 2024, poz. 1019

1.II Analiza

1. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Trzynastu pracom przyznano punkt w kryterium SFWP, czyli zawierały one odwołania do dwóch tekstów literackich (temat 1) lub załączonego tekstu oraz innego tekstu literackiego (temat 2), przynajmniej częściowo dotyczyły problemu wskazanego w poleceniu oraz przynajmniej częściowo były wypowiedzią argumentacyjną.

Niestety aż w 9 przypadkach nie został przyznany punkt w tym kryterium z różnych przyczyn: brak jakiejkolwiek próby podjęcia tematu, praca zapisana „totalnym miksem językowym” – trudnym do rozszyfrowania, cytowanie przypadkowo złożonych wyrazów zaczerpniętych z załączonego tekstu, zapis wypracowania w języku polskim, zbyt krótka realizacja, brak odwołań do dwu tekstów, brak spełnienia formalnych warunków polecenia (nie dotyczyła problemu wskazanego w poleceniu lub nie była wypowiedzią argumentacyjną, lub nie odwoływała się do wskazanych tekstów).

2. Kompetencje literackie i kulturowe (maksymalnie 16 punktów)

a) wykorzystanie znajomości tekstów z literatury kaszubskiej

Temat 1, dotyczący interpretacji porównawczej dwóch tekstów lirycznych, okazał się dla zdających (przynajmniej teoretycznie) mniej problematycznym – jego wybór zadeklarowały aż 24 osoby. Jednak niektóre z tych prac nie doczekały się jakiejkolwiek punktacji z przyczyn podanych wyżej (4 osoby). W większości pozostałych prac oba utwory zostały porównane w pełni funkcjonalnie.

Temat 2 okazał się trudniejszy, tylko 8 osób podjęło się napisania wypowiedzi argumentacyjnej, z czego 5 osób uzyskało za realizację tego tematu 0 punktów (tak w pracach nadesłanych z innych komisji okręgowych niż Gdańska).

Zdający, którzy uzyskali za swoje realizacje tematów 15 lub więcej punktów, wykazali się w każdym przypadku dobrą znajomością tekstów z literatury kaszubskiej.

W przedstawionym niżej fragmencie pracy zdający powołuje się na liczne utwory, w których poruszana jest tematyka związana z ziemią ojczystą (skan 1):

.....Témat rodny zemi w kaszëbsczi.....
.....lëteraturze je baro wazni i pòkòjny.....
.....pòkòjnosci òd dymich wòt dziczi.....
.....Autorzi tekstów lëterackich òpòwiôdajã.....
.....Czësto ò swòim przëziemiu do ti.....
.....mòjej òjczyznë, starajã sã przedstawëc.....
.....Oczëtnikowi ^{płótnosc} ~~ważnosć~~ tego tématu i miłôj.....
.....do swòjã zemi òbraz kaszëbsczi.....
.....zemi w lëteraturze je roznyjãj przedstawionã.....
.....baro pòzëwnie.....

W pracach z mniejszą ilością punktów widoczna jest słaba znajomość zasobów literatury kaszubskiej – we wstępie pracy brak odwołania się do konkretnych tekstów (skan 2):

Portret karmelného dnečka v literatúre
je narušenie ~~do~~ celého ľavého

b) funkcjonalne wykorzystanie kontekstów

Wśród analizowanych prac można było znaleźć takie, w których zdający wykazywali się szerokim wachlarzem odniesień do różnych kontekstów. Tu przykład odwołania się nie tylko do różnych utworów, ale też do historii (skan 3):

[illegible]

W niektórych pracach zdający udowodnili, iż ich wiedza wykracza poza stricte literackie interpretacje. W kontekście pojawiały się odwołania np. do biografii autora (skan 4):

Dzeczny lata czãsto stówajã sã swòjògò rodzaju pòdwalenã na jaczi òparté je cali ledzczi żécé. To prawie tédë dzieckò zãzyny twòrzéc swòje jideale chtèrnym hòldowac bãdże resztã. swòjògò czasu i to jim sã bãdże pòswiãcëwac. To je dobrzè widzec na przikładze Remùsa, titlowégò heroja pòwiescë „Żécé i przigòdë Remùsa” pióra młodokaszëbë Aleksandra Majkówsczégò. W nim wièkòpòmny m dzele, jak sòm titel wskazëje òdbiorca slédzéc mòżé cali żëwòt chłopa mionëm Rémùs. Równak nim rzeczony stòł sã dozdrzeniã mòżnã zdrzec na jegò doròstani na Lëpińszczi Pùstkach. Tom knòp, bãdącë jesz paròbkã, przeziwò swòj pierwszi zawòd miłosny i wdarzãcë sã jakòbë bëł biblijny Dawidã dobòwy nad Gòliatã. Je tu widzec dzeczne lata jakno czas sëlsczci i bëlny, chòc młodi Remùs nie róz dostòł raze. W pòwiescë Majkówsczégò jednakże ten czãd je przedë wszëtczim czasã sztòltowani sã wëdzrzeni knòpa na swiat. Nòlepi je to widzec w scenie rozmòwë Remùsã z ùmierajãcym Pónã Jòzwã. Ten pòkazëjë Remùsowi gròńce Kaszëb i òpòwòdò mù bòjkã ò Òrmùzdze i Arymanie. Rozbùdzało to w młodim człowiekù chãc dzejani dla kaszëbiznë i rozkòscérzani ji pò swiece. W dokòzu młodokaszëbë widzec je òbròz dzecznych lat jakno czasu tak selszczégò, jak i dejotwòrczégò. Zrësztã sòm kòncèpt Remùsa wzãł sã w głowie Majkówsczégò bez doswadzeni prawie z dzecznych lat. Czej, dzieckã bãdąc, Aleksander òbòcził w dwòrzach swòji checzë wãdrownégò i bezdomnégò człowieka przerazył sã pierwi. Kò ten òbròz ùtkwił mù w pamiãcë i pò wielë latach wëkièłkwił w lëteracczégò heroja z karã, chtèren swòjim pitanim ò wëbawieni zapadłégò zumkù fëscinëje kaszëbów (i nie leno) w kòzdim wièkù. Jak tej widzec òbròz z dzeczyństwa mòże bëc jinspiracjã do pòzniszégò dzejani.

Łatwiej było zdającym wykorzystywać różne konteksty w temacie 2, znacznie trudniej udawało się to w przypadku tematu 1 – w analizie porównawczej przeszkodą do przywołania szerszych kontekstów było zbyt szybkie przechodzenie do porównywanych utworów lirycznych (skan 5):

[illegible]

c) bogata argumentacja

W omawianych pracach można znaleźć przykłady bogatej argumentacji, w której zdający podchodzi do problemu w sposób rzeczowy, a analiza jest pogłębiona i poparta trafnymi przykładami (skan 6):

Dla Leona Heykiego tatrzańskie stacje są
kaszëbë. To tam òdnajduje swój pòkój.
Włòkò téż, że jédno zemiã dôje mù
wzëtkò, wò ~~aspi~~ nòlëpsi i to tãno òtònie
jépò serce. Na pòdstawie tédò wiészã mòżemë
ustalëc, jak barò wodnã zemiã je wòżnò
dłò pòetów czë twórców lëteracczich.
Kaszëbsczi krójno je òpiszëwnò, jak còs
barò wòżnégò dło serca. Stòdkò wiélni
autorów czerpie swój jinspiacjã, bò widzą
jak ten mól je wòżni i trzeba ò niégò
~~stac~~ dloć.

Są też przykłady takiej argumentacji, gdzie zdający, dokonując np. interpretacji porównawczej, nie wykorzystuje możliwości analizy utworów bądź brakuje w niej refleksji czy głębszego namysłu nad problemem (skan 7):

Pierwszym ~~z~~ dowódem w
chëunym ciëtanie ò òbrazie wodny
zemiã je wizta Leona Heykiego
~~z~~ pòd títłò „Swiat Kaszëbsczi”.
Autor pisze, że w jnëch kwopach zëjã
sã dóbze, czëc je pòchacé kach
kwiatzi. Mimo dóbégò zëjã zëcy w
jinym kwaju, wiédno tòstni z sãwã
wodnã zemiã. Opowidã ~~z~~ zë na

Niestety miały miejsce również przypadki powierzchownej argumentacji opartej na uogólnieniach, bez wnikania w istotę rzeczy, mało dokładnej (skan 8):

W piõwnszim przëpadkõ autor
piõknapiaõkõ òpowiada o
kaszebach wñac jak o jégò
krój i miejsca na zemi.
Dnõdzi telest nówie jakõ ò kaszebach
òpowiõdai kòncowa jako òbraz
przywiązania do swój òjczyzny
jaka są kaszebe. Uważam iż

d) wiedza i umiejętności z zakresu nauki o literaturze

Coraz częściej prace maturalne z języka kaszubskiego wykazują się dużym stopniem ubóstwa w zakresie wiedzy przedmiotowej zdającego. Szczególnie zaznacza się to w interpretacji porównawczej utworów lirycznych, gdzie maturzyści zdają się zapominać o tym, iż nie da się w pełni zinterpretować dzieła bez odwołania się do terminologii z zakresu teorii literatury. Większość realizacji została wykonana bez jakiegokolwiek analizy np. środków artystycznych, tylko niektórzy zdający stosowali cytaty na poparcie swoich wywodów. Wypowiedzią świadczącą o bogatej wiedzy przedmiotowej zdającego może być poniższy fragment pracy (skan 9):

Zemnia kaszebskõ jak je tix.....
czimś wicy niżlõ to co je widzec.
W dokanõ Alojzégõ Nagla „Kaszebskõ
mõja” ~~bez~~ autor bez òrzëwieni, a.....
nawetkã personifikacjõ dõwõ.....
rodny zemi lëdzczi cëchi i bez to
pòdmowiwõ jì znaczeni. Je widzec
znaceni jaczim je òb dõwõwõ..... 8;
rodny zemnia jëpõ. Òna je czimś wicy
~~Uõ pòdmiotu lirycznégõ~~
niżlõ mógłta rã zdawõc, traktije.
òn ja jak pòdmiot, a nie przedmiot.

W innej realizacji zdający wykazał się szeroką wiedzą i umiejętnością wykorzystania kontekstów, a także znajomością kultury - ze szczególnym naciskiem na literaturę (skan 10):

Dobrze wielebnā lēteracczich dokôzów zawierającēch ôpis dzecynstwa pōdsumōwuje i rygūje Adela Kūlik-Kalēnowskō. Autorka ta twōrzi trzē kategōrje spōsobōw pōrtretowani dzecynnoscē; tradycyjnie umōlonōne (gdze pasēje Remūs), dwaznacznā selskōsc (co widzec je w „Psach”, chōc miast wōjnē zdarzenim wērywającēm dzieckō z jegō jidylicznégō swiata je smierc tuszōw) i cwiardosc swiata (co jilustrēje dramat „Nieczułosć”). Autorka ôdwōliwy sã teŹ do dziecka romaticznégō chternégō zaszłosć widzec je w kaszēbszczi lēteraturze; chōcbē doswiatczający swiata nadzmēsłowégō Remūs je tu dobrim przykādā.

Jak tej widzec dobrzē ôcenia pōrtretowani dziecka w kaszēbszczich dokôzach Adela Kūlik-Kalēnowskō; pō prōwdze mieszają sã w ôpisach dzecynstwa swiat „dobri, fūlny snōžotē, harmōnie jasnosce i bezpiekū” z „būdzącyma ūrzas ôbrazoma”, co je widzec w kaszēbszczich dokôzach midzē jinszima Majkówscigō i Janke. Co wiący tē czasē nie leno pōmōgają herojum lēteraccziczim sã rozwijac, ale teŹ ich ôpis, wēspōt z przeszłotā ôdbiorcōw, prowadzą do psychicznégō i jintelektualnégō rozwōju.

Przykładem niefunkcjonalnego wykorzystania utworów, bez zastosowania wiedzy z zakresu teorii literatury, może być praca, w której zdający wyłącznie streszcza utwór lub wybrane jego wątki, nie wyciągając przy tym żadnego wniosku ani nie dokonując żadnej refleksji związanej z utworem (skan 11 i 12):

Nieśla, że dobrim przykładem...
dobry... Adela Heyna... pod tytułem...
„Kaszëbski”. Chyba ten...
krajach... nie... że... lubi...
widać

Włosze kwiaty, ale gôdô, że tam nie je
jegô plac, bô to je feniń cęga swiat.
jegô bęc je w naszym kraju, bô...
su jegô kwate, w naszym kraju. Tu
mô siódre zęc, w jegô kaszëbskim
môiom silece. Tu je jegô mō i chwał,
jegô serca swiatu ôcz feniń ôn chę
służec, bô widać w nim siódre
cél. Widać tività zamieszkanie do

e) błędy rzeczowe

W żadnej z ocenianych prac nie odnotowano błędów rzeczowych.

3. Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl (maksymalnie 7 punktów)

1) struktura wypowiedzi (kryterium 3a)

a) funkcjonalna kompozycja

W wielu pracach ocenionych co najmniej 15 punktowym i wyższym wynikiem mamy do czynienia z funkcjonalną kompozycją. Zastosowany przez zdających układ i sposób przedstawiania treści pomaga w zrozumieniu wypowiedzi (skan 13):

Wôrtnotã, ~~po~~ hã... mimo, że mòrze sã
gòrã, a stegnã stroją biôté smioté to
dali ~~je~~ je òna apartnô ~~m~~ nie
ùtracéta òna sòji apartnasce. Pòkòzôł
òn, że òjczerna nie mùsi bëc leno
spòkòjnd, cê dônac pòkù dëszé, ale
mòże òna plakac i gòréc sã na kanel
lédzy, chtëmi jã zamieszkinalé.
Hòsto zaznacrec, że òba wiérsze
sã baro ~~podobny~~ podobné jëzłé jidze
ò to jaczù ùciëca ~~ni~~ ~~wiérz~~ budzą
~~ni~~ zarówno w ùtwòrcach, jak i w
òdbiòrcach. ^{ùtwòrcé} ~~Podobno~~ zaznacuwayà ~~one~~,
że òjczerna, ~~z~~ chtëma òstała tam
zaprezentowónu ~~one~~ je snôzó i apartnô.

W pracach z niższą ilością punktów dają się zauważyć usterki w zakresie podziału wypowiedzi, zarówno w skali ogólnej, tj. na wstęp, część zasadniczą, zakończenie; jak też w zakresie podziału na akapity.

Pokazany poniżej przykład stanowi całość pracy, Brakuje w niej wstępu i zakończenia, a rozwinięcie jest tylko jego namiastką (skan 14):

Obrazë rodnj zemi kaszëbsczj 4.4. Świat.....
 kaszëbsczj" Léóna Heyczj ódnótje sã. òla
 pinësh krajach z młotk młé zëcé,.....
 wiosnë kwiaty, ale to ~~je~~ mie je cëzj.....
 świat. Dokaz Léóna Heyczj obrazojie.....
 naszj kaszëbsczj świat, tak ~~je~~ z mai.....
 światem. Obrazë rodnj zemi je cëzj.....
 młti świat. ~~Sam je~~ Sam je młci chwata
 do zëcé. U dokazie Alojzégò Nagla.....
 je obraz ~~kaszëbsczj zemi~~ chaci.....
 zëcé na rodnj zemi kaszëbsczj.....
 zeni' trózi sobie mie fãt szëwé.....
 nieobrazeno na temat świata. Teski.....
 jeno za zëmia kaszëbsczj, jëgo.....
 zëmia płacze ga nia.....

Jest też przykład kompozycji niefunkcjonalnej, gdzie sposób przedstawienia treści zaburza zrozumienie wypowiedzi, a wyodrębnione graficznie akapity nie stanowią zwartej myślowo całości (skan 15):

Obrazë Rodny zemi w
 lëteraturze ukôzóny je jak na
 wôżno i pòzytywne. Kaszëbszi
 mieszkańcami chtërna òb czas
 personalnego Rozwiju.
 Kaszëbszi ludziã ~~myśli~~ myśli,
 i ich ~~swiat~~ swiat je môtli i
 harmónie.
 Dôkaz „Swiat Kaszëbszi”
 Léon-a Heyke Rozwazã, co
 swiat ~~z mórza~~ je je kolorówé
 i piékný. Jego serce je kochãc jego
 swiat. Je on môtli w nim je móc
 i chwata, jego tãca, jego kwiat
 wiôldzi cel w jego ~~rodzice~~

b) poprawny i funkcjonalny podział wypowiedzi

W niektórych pracach daje się zauważyć „przeładowanie” treści w poszczególnych akapitach. Poniżej przykład takiego rozwiązania, gdzie na interpretację jednego z wierszy zdający postanowił przeznaczyć tylko jeden akapit, zamiast podzielić go na mniejsze bloki (skan 16):

..... Wle... wle... wle... Alojzego.....
 .. Nagła... słowa... mój... należa... obraz
 .. rodny... zemi... „Kaszëbskô... mój... gòdò...
 .. ò... wialdzim... piãknie... i... bôgactwie,.....
 .. chłtërnô... nalduje... sã... na... kaszëbsczi.....
 .. tatczëznie... òpis... mój... i... nasle...
 .. nada... poety... i... tãskniący...
 .. obraz... na... ojczyma... autora... Pòdmiet...
 .. zauważyć... że... kòdò... stegma... je... dble-
 .. czomò... w... biòtë... smiòtë... i... ùrodzajnosć
 .. ogardów... Dłò... autora... je... to... wana...
 .. zemia... jego... stanków... Jego... rodzina...
 .. mieszkò... tam... òd... dółna... -... je... to... zemb
 .. pradków... Sã... to... stroni...
 .. chłtërnô... òn... do... i... je... do...
 .. nich... baro... prãszomy... Nawetka
 .. czedë... mój... sã... gòsi... glada... dani...
 .. z... mi... chòj... i... ka... bãdżë...
 .. ptaszëc... Tzoma... òm... doli... bãdżë...
 .. do... tã... rodny... zemia... Obraz

2) spójność wypowiedzi (kryterium 3b)

a) spójna wypowiedź

Sprawdzane prace (te z wyższą punktacją) wykazują się spójnością wypowiedzi, tworzą logiczną i uporządkowaną całość. W przeważającej części są zorganizowane problemowo, nie pozostawiając wątpliwości w zrozumieniu całości (skan 17):

..... Ōbrazē rodnj zemi w Kaszēbsczi
 lēterature sō baro bōgetē. Kaszēbskō zemia
 je ~~baro apartn~~ lēteratura, jczlē jidze
 ō... opisana rodnj zemi je baro apartn¹,
 bō... prawie wiadō je ~~przedstawionō~~ pōzitiwnō²
 pōkazany ^{ona} ~~ona~~ je to obraz
 Je to ~~zadowolēnē~~ ōd tēgō Je tak, dlōte,
 je Kaszēbē to je baro piākny, apartny
 mōl, gōdce kōzōly mōżc znolzc cōs dla
 sebie. Mōmē tuwō lasē, jezora, strumici,
 plażē, ~~mōżc~~ mōżc, apartnā architektura,
 pōcz cō... dlō... atwō pisarzōw i pōcētōw
 Kaszēbē... sō... wiōlgō... ēnspira-giē... i ōdźōdtem
 notumieni³... Bōgastō kultura, piākny
 krōjmolēnk i dobri lēdzc, to wszētkō

Poniżej przykład pracy, w której następujące po sobie akapity nie nawiązują do siebie, wręcz nie są realizacją tematu, a dyskursem z egzaminatorem (skan 18):

..... Drukro w fakturze napisane i notek różni
 lree alarmem. ~~He~~ ~~gł~~ ~~zadne~~ drukro ne chulo by
 plakei podatkoim albo beelée za męskanie.
 W fakturze. Hanka sół zani ja widze
 gziektid tutezio olmasu drukro rozostawione
 gametne ne statelne. Parucone pamele solice
 Smatne. Troche impramizuje i nie wiem co pisze.
 Sie rozautem karmutem przez dziadkoim
 i sate. Platepodolrze ze to rozszerzenie i czego
 bym nie napisat to zdalem. Mohe i ma zero
 procent ale zdalem. Porumieniem temat i o
 uzam mam pisac ale nie umiem co skupiatem
 ze na innych naturach.
 Drukro w letenaturze ze pokazano
 na dme legumy jedna lrestranka i strakajna.
 Rmyma relna romantizem i niwalszym.

b) spójność wewnątrz zdań, między zdaniami i akapitami

Wśród ocenianych prac można znaleźć sporo przykładów zachowania spójności wypowiedzi zarówno wewnątrz zdań, jak również pomiędzy nimi (skan 19):

ùtracëta òna swòji apartnoscë. Pòkòzòł
 òn, że òjczëzna nie mùszi bëc leno
 spòkòjną, cżë dònac pòtù dësë, ale
 mòże òna płakac i gòrzec sã na kanel
 lëdy, chtërni ją zamieszkinalë.
 Hòrto zaznaczyć, że òba wièrsze
 są baro ~~z~~ podobny podobné jëzłë jidze
 ò to jaczù ùciëca ~~z~~ ~~niemòtùj~~ budzą
~~z~~ żarónno w ùtnòrcach, jak i w
 òdbiòrcach. ^{ùtnòrcë} ~~Pòkòzòł~~ żarnaciwają, ~~z~~
 że òjczëzna, ~~z~~ chtërna òstała tam
 zaprezentòwò ^{ónu} je snòzò i apartnò.
 Ròwnak òbròz tãczëzne òstòł przedstawiani
 kòsk jinaczi. W teksce Lëóna Meyke

Są jednak i takie prace, w których dochodzi do zaburzeń w spójności. Główne przyczyny takiego stanu to: zbyt daleko idące uogólnienia, skróty myślowe, nieistotne i zbędne dla pracy treści wplecione w tok rozumowania. Częstą przyczyną błędów w spójności jest brak zastosowania wskaźników zespolenia czy to pomiędzy zdaniami, czy też pomiędzy akapitami (skan 20):

Romantyczne pòkòzòł przëziwim stanié egzistencjalnë
 wù metafizycznë tìpiknë dla dordżeniwòtògò
 człòmièkò. Dzełko doròstòł w wstòlòstnym zmièni
 i nã mòtòralnò. Dzełko mò bëc dzełko i nã chlòma
 fàlczëwnik... miòłnòzònkò. Bònnij: dzełka mò
 òstlìnnò... zò... młòzònnò, mòtòralnò bez pòstèkù.

c) użycie odpowiednich środków językowych

W wielu wypowiedziach użyte zostały odpowiednie środki językowe, np. odpowiednio dobrane wskaźniki zespolenia tekstu, czy też struktury metatekstowe, tj. odpowiednio sformułowany wstęp, zakończenie, jak również komentarze autora dotyczące procesu pisania czy uzasadnienia pewnych decyzji (skan 21):

Wieda je młc so, że jak ja leżę pisać.
 0 rodnij, ze mł, tej chodny 0 to, że.....
 chcu ja... wlebić, chcuć są, sznogoła
 jeżle chodny 0 nas pò dzyskani
 w pòdległote. Uasã chcuć są ~~ta~~
 jeżina pòskarżec i pòhanekac co
 je młstã naturalne dło nas
 lechny. Gãstã jednak młe doceniamie

Nie mniej ważne w budowaniu jasnego przekazu są leksykalne wykładniki spójności. Poza pracami ocenionymi na mniejszą bądź zerową ilość punktów w pozostałych widoczna jest troska o dobór odpowiednich spójników, zaimków, stosowanie synonimów, ale też wyrażen metatekstowych, co wspiera znacząco i ułatwia śledzenie toku rozumowania autora.

3. stosowny styl wypowiedzi (kryterium 3c)

W przeważającej części omawianych prac styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. konsekwentnie stosowany jeden w całej wypowiedzi, nie dochodzi do mieszania stylów czy wprowadzania języka potocznego do wypracowania.

Zdarzają się jednak przypadki stylu nieadekwatnego dla pracy maturalnej, nieuzasadnione przechodzenie z jednej narracji w drugą. Jest też słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego (skan 22):

noemaiten ~~pòro~~ roku, zemia karjebło
 nie je spòkujno wiedno, 0na pòtrafi bęc
 groznò, ciwardi, pennò sè. Mòje dło te
 0 karjebacu są gòdò, że to lèdre 0
 kwardim ^{karku} ~~karku~~ i taci kisk uparti?
 Wsèthò co je karjebacu jakbè bëtò
 dżelem cziowieka. Ze zemi dnterna je
~~wielg~~ wielgò wòrtnotò, młrastajò
 wòrtosceni lèdre, a nie taci w sò wòrt
 ani młsaka młsaka seczci ani młchca stòmã.

4. Język wypowiedzi (maksymalnie 11 punktów)

1) zakres i poprawność środków językowych (kryterium 4a)

a) rodzaje zdań i leksyka

W pracach, które otrzymały wyższą punktację występują różne rodzaje zdań, ale tych wyrażających intencję mówiącego niemal zupełnie brak (poza incydentalnymi przypadkami prawie wcale nie występują zdania pytające czy zapisane w trybie rozkazującym, nie mówiąc o wykrzyknieniach, nieczęsto trafiają się też struktury ze stroną bierną, paralelizmy składniowe czy poprawne wprowadzanie cytatów – tych rzeczywiście prawie w realizacjach nie ma). Niektórzy zdający wykazują się dobrą znajomością leksyki. Czytający pracę ma wrażenie, że jej znajomość jest sprzymierzeńcem w prowadzeniu wywodu myślowego (skan 23):

Dzeczyństwo stanowi jeden z nôwôżnészych cządów lëdzcégò żécégò. Czästo nawetka definiującym dalszi kawel człowieka. Môże to bëc czas bëlny, rëdosny i salszczi, kò równak często wiążë sã z nim trauma mającu cësk na resztã czasu spädzunégò na tim swiece. Nie mąj tej sã co dzëwòwac, że wielezna kaszëbszczich ùtwòrców lëteracczych ùziwò tegò prawie mòtwiu w swòjich dokòzach pòrtretujac dzeczyństwo swòjich herojów.

W analizowanych pracach znalazły się również takie, w których występują niemal wyłącznie zdania proste, nieskomplikowane słownictwo, często błędnie zapisane (skan 24):

..uważamy...i...niebezpieczny...lemia...dze...bët...dobri...a....
 lëchy...złoty...Ja...jestnò...zemia...le...ramajitë...pòdmòtku...
 To...je...pësamé...je...rodno...zemie...ma...ramaj...dròcië...òbrze...
 ...Ni...ma...jinné...be...taczë...jinné...uiderië...cëlówiek...
 ...nie...wiele...ò...sugù...rodny...zemie...nòuścëc...a ò zbie...

b) środki językowe

W wielu pracach zdający stosują poprawną łączliwość wyrazów, zadowalający jest zakres środków językowych, składnia i leksyka stosowne i odpowiednio dobrane do realizacji tematu. Jednakże o bogatej frazeologii można właściwie już zapomnieć – pod tym względem język piszących ubożeje z roku na rok.

Były w tym kryterium najwyższe punktacje, tj. 7 pkt (skan 25):

4a Zakres i poprawność środków językowych		Liczba błędów językowych										
4a	Zakres i poprawność środków językowych	2	0	1	2	3	4	5	6	7		
			3 3 3 2 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	3 2 1	2A	1B	
			H G F H G H	E F G D E F	C D E B C D	A B C						

Były także prace prezentujące wąski zakres środków językowych, z prostą składnią i leksyką, które znacznie utrudniały realizację tematu (skan 26):

.....Dokaz „Swiat kaszebsxi”.....
 ..Léón-a... Heyke... Rozwazã „co.....
 ..swiat... ~~z mórta~~ je je kolorówé.....
 ..i piékny... Jego serce je kochãc jego.....
 ..swiat... Je on môti w neim je môc.....
 ..i chwata, jego Taca, jego kwiat.....

c) błędy językowe

Twórcy analizowanych prac nie ustrzegli się również od błędów językowych, w tym głównie stylistycznych. Zdarza się, że konstruowane są zdania kolokwialne, źle wpływające na poprawną stylistykę wypowiedzi, często są to polonizmy (skan 27):

..Rodnã y... zemia... chãtna... obchãdã nas òd..
 ..ùrodzi niégò... mô... klucrowò... zdënk na.....
 ..obczajnota... i... wartoscã... chãtnyma.....
 ..ciemjã... sã... lëdzë... w... zależnosce òd.....
 ..wspòminków... chãtne... danú... osoba mô z..
 ..jaczigòs... môla... tak baro... bãdze... pniemessoe
 ..wartosc... do... niégò... Òd tego... wãziemie..
 ..jé... òbniã... jazi... je... przedstawiony...
 ..ciëj... mas... òczama...:

Przykładem swobodnej i precyzyjnej realizacji tematu jest następujący fragment (skan 28):

..... W dokazu „Świat kaszëbsczi” Lëón
Hayke dostzegò piãkno jinszych ~~swiat~~ stronów
swiato, ale twierdy, że ~~to nie je jej~~
mimo tego to nie je jej świat. Pizej
je to kaszëbë, to je jejò bëcë, jejò
^{mita}~~piãkno~~ świat, a nawetka jejò serce. Można
smialo stwierdzieć, że ~~je~~ podmiot liryczny kochô
swój, mót, òjcznã całim swòjim sercem
i duszã. Ósobã uctającò dokaz może
~~to~~ pòcuc silné emòje, wiãz jakô
je pòmniãkò podmiotem lirycznym, a jejò
mótóm òjcznã, jakã sã kaszëbë. W wiãce

2) poprawność ortograficzna (kryterium 4b)

Wśród sprawdzanych prac nie stwierdzono żadnej bezbłędnej realizacji. Najmniejsza liczba usterek ortograficznych to 24, a największa – 139. To spowodowało zerową punktację w tym kryterium, gdyż wszyscy przekroczyli granicę 19 błędów, od której nie uzyskiwano już punktów (skan 29):

	Miejsce dla egzaminatora
..... X koleji * Alojzy Nagel pòkazòt	
òszolaté dzel to je jejò to mótégò	fl
swiato. Xprezentowòt, że nie je òn	
dach taci lena mié, ale mimo	fl o
naszëtò je zasłuzët òn na to, abë	o
nazëwac go piãtnym	o
..... Można xodem pòwiedzec, że	leks
òbráz ^{rodny xemi} ejcznã może bëc przedstòwniany	fl
na to wiele rozmajitéch òrtów. Równak	
nie zmienia to tego, że to to mót òna	fl
snòji miejsce w sercu kòzdegò czòwika,	leks
bez znaczeniô, jak je òna bez niego	
pòstrzãganô	o x2

Często bywało tak, że błąd ortograficzny znajdujący się w końcówce fleksyjnej był klasyfikowany jako błąd językowy. Gdyby doliczyć i te błędy, to liczba ortograficznych usterek znacznie by się zwiększyła (skan 30):

...to...wazni...dobra...kaszub...wiodno...je...	fl 0x2
...dynamiczne...i...pobudzeni...Podzielen...	fl x3 0
...podmiot...personifikuje...kade...Kamien...	0 fl
...chistai...ma...ptakac...za...okulami...	0x2
...najich...starkos...Autor...p...lekarzyc...ze...	0x2
...pamimo...kuzalirego...p...wiodro...kamie...be...	lekas 0x2 fl
...sz...dalej...f...snozi...i...je...trocho...nadnora...	fl x2
...tereny...petnia...tu...wiazno...wola...i...maj...sz...	fl x2 0x3
...leisnie...sercu...autora...Podkresla...on...	2 lekas 0 fl
...snozioci...kaszub...sazi...Zemi...wentrzad...	0
...harmajiteu...wiodro...i...bich...niebezpiecznik...	fl x2
...Autor...trychalo...snoje...zicmie...mota...	4x0 fl x3 i
...Obaj...autora...lekarzyc...amioke...do...	0x2 fl
...hodny...zemi...i...Przy...nalezalnosc...do...nij...	0x3 fl

3) poprawność interpunkcyjna (kryterium 4c)

Stosowanie znaków interpunkcyjnych jest bolączką nie tylko dla piszących po kaszubsku. W większości reguły interpunkcyjne stosowane w tym języku są tożsame z zasadami stosowanymi w języku polskim. Zdarzały się tu jednak realizacje oceniane na maksimum, tj. na 2 punkty, które można było uzyskać przy stanie nie więcej niż 4 usterek. Prac z dwupunktową klasyfikacją zanotowano 9.

Prawidłowo stosowaną interpunkcję widać na przykładzie poniższego fragmentu (skan 31 i 32):

...Niesla...ze...dobrim...prukada...babe...
 ...dokoz...le...na...Hegus...pod...tota...f...Sarat...
 ...Kaszubski...Chlop...ten...p...sz...ze...Vj...nszich...
 ...Krajach...je...miste...zece...ze...lubi...woni...

Wosne kniat, ale gôdô, że tam nie je
jego plac, bô to je femin cieża swat.
" | tiwô

2.III Wnioski

Od zdających maturę z języka kaszubskiego w Formule 2023 wymagano w roku 2025 napisania wypracowania na jeden z podanych dwu tematów do wyboru. Za wykonanie tego zadania można było uzyskać maksymalnie 35 punktów (co stanowi 100%).

Po raz drugi zdający musieli realizować to zadanie wyłącznie w języku kaszubskim (dotychczas mieli możliwość wyboru między językiem polskim a kaszubskim i większość wybierała zwykle pisanie wypracowania po polsku). Skutkuje to zwiększoną liczbą błędów ortograficznych (kryterium 4b) i językowych (kryterium 4a) w porównaniu do wypracowań pisanych w poprzednich latach w języku polskim. Żaden z piszących w tym roku maturę z języka kaszubskiego nie zmieścił się w limicie do 9 błędów ortograficznych i nie otrzymał 2 punktów (maksimum) w tym kryterium. To dowodzi, iż ortografia kaszubska (nauczana głównie w szkole podstawowej) nie jest mocną stroną zdających.

W kryterium dotyczącym poprawności interpunkcyjnej sprawa przedstawiała się znacznie lepiej. Dziewięcioro zdających uzyskało maksimum punktów, tj. 2, i jak stwierdzono w opisie wyżej, reguły interpunkcyjne w języku kaszubskim są w zasadzie tożsame ze stosowanymi w języku polskim, zatem przestrzeganie ich bądź nie jest pochodną działań nie jednego nauczyciela.

Z doбором środków językowych (kryterium 4a) sytuacja przedstawiała się różnie.

W realizacjach nadsyłanych spoza etnicznego terenu Kaszub w większości prac występowało sporo błędów językowych, były to zwłaszcza polonizmy, kolokwializmy, czy błędy fleksyjne, ale i składnia okazała się nie lada wyzwaniem (zapewne część zdających wybrała tę maturę dla wypełnienia ram egzaminu, nie będąc do niego w żaden sposób przygotowanym – patrz dyskurs zdającego z egzaminatorem – skan 18. Zresztą nie był to jedyny taki przypadek).

W kwestii spełnienia formalnych warunków polecenia (kryterium 1) trzy prace oceniono na 0 punktów (praca napisana w języku polskim – czyli nie spełniająca warunków; brak pracy – a zamiast niej dyskurs w egzaminatorem; praca będąca zbitką przypadkowych słów, nie na temat, tekst nieczytelny – miks językowy); 4 prace uzyskały wymagany punkt w kryterium 1, ale oceniono w nich tylko kryterium 1 i 2 z powodu zbyt małej ilości słów.

Dwadzieścioro czworo zdających wybrało napisanie interpretacji porównawczej utworów lirycznych (temat 1). Ośmioro zdających wybrało napisanie wypowiedzi argumentacyjnej (temat 2). Od momentu wprowadzenia do tematu związanego z porównywaniem utworów lirycznych możliwości określenia problemu zdający chętniej wybierają ten rodzaj wypracowania. Wśród w pełni punktowanych prac aż 16 było na temat 1, z czego najwyższa liczba punktów to 33 (najwyższa w tej sesji egzaminacyjnej), a najniższa to 10 punktów.

Maturzyści ci raczej wykorzystywali oba utwory w pełni funkcjonalnie, nawet jeśli przywoływane konteksty nie były wykorzystane funkcjonalnie lub jedynie częściowo funkcjonalnie (kryterium 2). Znacznie mniejszym powodzeniem cieszył się temat polegający na napisaniu wypowiedzi argumentacyjnej.

Kryterium struktury wypowiedzi (kryterium 3a) zdającym z wyższą ilością punktów nie narażało wielu problemów. Zapis najczęściej był poprawny zarówno w skali ogólnej, jak też w zakresie struktury akapitów i łączności między zdaniami. Dotyczy to wypracowań, w których minimalna liczba słów była nie mniejsza niż 350. W krótszych pracach kryterium struktury wypowiedzi nie było oceniane.

W kwestii spójności wypowiedzi (kryterium 3b) i stylu wypowiedzi (kryterium 3c) sytuacja wyglądała analogicznie jak w kryterium analizowanym poprzednio – spójność i styl wypowiedzi nie narażały piszących problemów. W niektórych przypadkach, z powodu zbyt krótkiej pracy, nie były one brane pod uwagę.

Generalnie trzeba stwierdzić, że zdecydowanie lepszy poziom reprezentują prace z gdańskiego ośrodka egzaminacyjnego (uczniowie zyskują wiedzę i umiejętności w większości podczas zajęć w szkole). W trudniejszej sytuacji są maturzyści spoza etnicznego terenu Kaszub, którzy pozbawieni są merytorycznej opieki nauczyciela przedmiotu – efekty ich prac nie są zatem trudne do przewidzenia, na 15 nadesłanych prac w 2 przypadkach osiągnięto dobre wyniki (33 punkty – najwyższa punktacja w tej sesji; 30 pkt – też wysoki wynik); 3 prace oceniono na 2 punkty (oceniono tylko kryterium 1 i 2 z uwagi na zbyt krótkie teksty); pozostałe 10 prac oceniono na 0 punktów.

Wnioski i rekomendacje

1. Analiza rozwiązań zadań w teście językowym potwierdza obserwacje, że największe trudności sprawia zdającym dostrzeganie i nazywanie cech językowych tekstu oraz analiza budowy struktury tekstu, czyli należy doskonalić świadomy odbiór treści ukazujących się w różnych źródłach informacji.
2. Większość zdających potrafi określić / wybrać styl tekstu, jednak ma trudności z nazwaniem jego cech.
3. Niską punktację uzyskują zdający w zadaniach sprawdzających znajomość zasobów leksykalnych języków ojczystych, zwłaszcza tych polegających na dobieraniu synonimów i antonimów do słów należących do języka literackiego.
4. Część zdających ma trudność z formułowaniem argumentu wobec podanej w zadaniu tezy, czyli zredagowaniem krótkiej, zwartej, a jednocześnie pełnej treściowo wypowiedzi. Należy doskonalić umiejętność budowania jednoznacznych, przejrzystych wypowiedzi – bez skrótów myślowych, ale i bez zbędnych dygresji.
5. Analiza wyników zadań zawartych w testach ze znajomości lektur i kontekstów z języka białoruskiego, ukraińskiego i litewskiego pozwala stwierdzić, że znajomość podstawowej tematyki lektur jest na zadowalającym poziomie.
6. Podobnie jak w roku ubiegłym, zdający mieli trudności z zadaniami wymagającymi powiązania cech charakterystycznych danej epoki lub konwencji z konkretnym utworem literackim. Należy zatem doskonalić umiejętność kontekstowej interpretacji utworów.
7. Zdający dobrze radzą sobie z rozpoznawaniem gatunków literackich i typów liryki, trudność sprawia im jednak sformułowanie – na podstawie załączonego fragmentu – cech gatunkowych lub określenie cech danego typu liryki. Poetyka gatunków warunkuje w utworach prozatorskich m.in. typ bohatera, narrację czy przestrzeń. W procesie nauczania warto więc ćwiczyć formułowanie cech gatunkowych oraz identyfikowanie cech właściwych dla danego typu liryki w konkretnych tekstach literackich.
8. Analiza prac egzaminacyjnych na obu poziomach pod kątem poprawności językowej, zasobu leksykalnego oraz sposobu ujęcia tematu również prowadzi do kilku wniosków. Podobnie jak w latach poprzednich, dla części maturzystów napisanie wypowiedzi poprawnej językowo stanowi spore wyzwanie. W ocenie wypracowań najwięcej punktów tracą właśnie w zakresie poprawności językowej i zapisu. Konieczne jest zatem pogłębianie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego, ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie utrudniają konstruowanie pogłębionej argumentacji i napisanie wypracowania na wysokim poziomie.